

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ

«Ποσοτικές - Ποιοτικές προσεγγίσεις και η εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση, στις Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας, κατά τη σχολική περίοδο 2016-2017»

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων

ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Λαμία 2019

UNIVERSITY OF THESSALY

SCHOOL OF SCIENCE

INFORMATICS AND COMPUTATIONAL BIOMEDICINE

**«Quantitative - Qualitative approaches and implementation of
Apprenticeship institution in the Secondary Vocational Education,
in the regional units of Evia and Viotia, during the school year
2016-2017».**

ANAGNOSTOPOULOS IOANNIS

Master thesis

STAMOULIS GEORGIOS

Lamia 2019

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

**«ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (Τ.Π.Ε.) ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»**

**«Ποσοτικές - Ποιοτικές προσεγγίσεις και η εφαρμογή του θεσμού
της Μαθητείας στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση,
στις Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας, κατά τη
σχολική περίοδο 2016-2017»**

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων

ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Λαμία 2019

«Υπεύθυνη Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης»

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, και γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα και ενυπογράφως ότι η παρούσα εργασία με τίτλο: «Ποσοτικές - Ποιοτικές προσεγγίσεις και η εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση, στις Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας, κατά τη σχολική περίοδο 2016-2017» αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές από τις οποίες χρησιμοποίησα δεδομένα, ιδέες, φράσεις, προτάσεις ή λέξεις, είτε επακριβώς (όπως υπάρχουν στο πρωτότυπο ή μεταφρασμένες) είτε με παράφραση, έχουν δηλωθεί κατάλληλα και ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Αναλαμβάνω πλήρως, ατομικά και προσωπικά, όλες τις νομικές και διοικητικές συνέπειες που δύναται να προκύψουν στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής.

Ο ΔΗΛΩΝ

Λαμία .... / ..... / 2019

Υπογραφή

**«Ποσοτικές - Ποιοτικές προσεγγίσεις και η εφαρμογή του θεσμού
της Μαθητείας στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση,
στις Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας, κατά τη
σχολική περίοδο 2016-2017»**

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Τριμελής Επιτροπή:

Σταμούλης Γεώργιος

Τσαμαδιάς Κωνσταντίνος

Βαβουγιός Διονύσιος

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να Ευχαριστήσω θερμά τους καθηγητές, κ. Τσαμαδιά Κωνσταντίνο και κ. Σταμούλη Γεώργιο, για την εμπιστοσύνη τους στο πρόσωπό μου, ως προς την ανάθεση της εργασίας αυτής.

Επίσης Ευχαριστώ θερμά όλους τους ανθρώπους εκείνους, που αφιέρωσαν μέρος του χρόνου τους, για την καταγραφή και αποστολή όλων των απαραίτητων στοιχείων για την ολοκλήρωση της εργασίας αυτής. Η συμβολή τους ήταν πολύτιμη και αναντικατάστατη.

Ευχαριστώ θερμά όλους τους συμφοιτητές μου, στο μεταπτυχιακό αυτό πρόγραμμα για την ανταλλαγή απόψεων, τη συζήτηση και την ανθρώπινη επαφή που είχα μαζί τους, που τόσο εκτίμησα καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος αυτού και τους εύχομαι να είναι πάντα καλά.

Τέλος Ευχαριστώ θερμά την Αναστασία, τον Κωνσταντίνο και τον Θοδωρή για τον χρόνο που τους έκλεψα.

Αν θέλεις 1 χρόνο ευημερίας, καλλιέργησε σιτάρι.

Αν θέλεις 10, καλλιέργησε δέντρα.

Αν θέλεις 100, καλλιέργησε ανθρώπους.

Γνωμικό

Η παιδεία είναι κόσμημα στην ευημερία και

καταφύγιο στις αντιξοότητες.

Αριστοτέλης

Εκπαίδευση είναι εκείνο που μένει

όταν έχουμε ξεχάσει καθετί

που μάθαμε στο σχολείο.

Einstein

Η νοητική διαδικασία

ισοδυναμεί με μείωση της εντροπίας

στον εγκέφαλο που τη φιλοξενεί.

Hawking

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα στοχεύει στην σημειακή ανάλυση και αποτύπωση ποσοτικών – ποιοτικών διαστάσεων των Επαγγελματικών Λυκείων, στις Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας, κατά τη σχολική περίοδο 2016-2017. Ορίζονται έξι δείκτες ποιότητας οι οποίοι παράγονται από πρωτογενείς μεταβλητές, η αποτύπωση των οποίων έγινε έπειτα από έρευνα. Η μείωση του μαθητικού δυναμικού, η μείωση του αριθμού των μαθητών/τριών ανά τμήμα και η αύξηση του ποσοστού διακοπής της φοίτησης, έναντι προγενέστερης συναφούς έρευνας, αποτελούν σημαντικά ευρήματα. Ο θεσμός της μαθητείας στον πρώτο χρόνο εφαρμογής του στα Επαγγελματικά Λύκεια καταγράφει χαμηλά ποσοστά συμμετοχής. Στην συνέχεια, η αύξηση είναι ιδιαίτερα σημαντική, της τάξεως του 194%. Ο υπολογισμός του ετήσιου δημόσιου κόστους ανά μαθητή ανέρχεται κατά μέσο όρο, για τις περιφερειακές ενότητες της Εύβοιας και της Βοιωτίας, σε 3.233€. Η τιμή αυτή είναι κατά 37,6% μεγαλύτερη από αντίστοιχη που υπολογίστηκε σε προγενέστερη έρευνα για τα Γενικά Λύκεια της περιφερειακής ενότητας της Φθιώτιδας.

Λέξεις κλειδιά: Επαγγελματικά Λύκεια, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Δείκτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης, Μαθητεία.

Abstract

This research aims at the point analysis and mapping of the quantitative and qualitative dimensions of the Vocational Lyceums in the Regional Units of Evia and Viotia, during the school year 2016-2017. Six quality indicators which are produced from primary variables, have been identified and defined after research. Compared to previous related research the most important findings are the reducing of student's potential, the reducing of the number of students per segment and increasing the dropout rate. The apprenticeship institution in its first year of application in Vocational Schools records low participation rates. There after the increase is particularly important in the order of 194%. For the Regions of Evia and Viotia, the averaged annual public cost per student at €3,233. This value is 37.6% higher than that calculated in an earlier survey for the General Schools of the Region of Fthiotida.

Keywords: Vocational Schools, Secondary Education, Quality Indicators of Education, Apprenticeship.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	8
Abstract	8
Εισαγωγή.....	10
1. Το ανθρώπινο κεφάλαιο	11
Εκπαίδευση και ανθρώπινο κεφάλαιο	13
2. Το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα	15
Επαγγελματική Εκπαίδευση	17
Το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ).....	20
Η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα	23
3. Ο Θεσμός της Μαθητείας	25
Ο θεσμός της μαθητείας αποφοίτων ΕΠΑΛ.....	25
Νομικό πλαίσιο μαθητείας για την Επαγγελματική Εκπαίδευση	26
Ειδικότητες Μαθητείας	31
4. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.....	35
Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας.....	36
Η Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας.....	38
5. Εμπειρική Έρευνα Ανάλυση.....	40
Μεθοδολογία της έρευνας	40
Πρωτογενείς Μεταβλητές.....	41
Ανάλυση μεταβλητών	44
Δείκτες Ποιότητας.....	48
Δημόσιο Κόστος.....	55
Συγκριτική Ανάλυση 2016-17 και 2013-14	59
6. Συμπεράσματα - Προτάσεις.....	64
Βιβλιογραφία.....	68
Ευρετήριο Πινάκων - Σχημάτων - Γραφημάτων.....	70

Εισαγωγή

Τα άτομα και οι κοινωνίες επενδύουν στη ποσοτική και ποιοτική διαμόρφωση του ανθρώπινου κεφαλαίου και χρηματοδοτούν την εκπαίδευση, που αποτελεί τον κύριο θεσμικό μηχανισμό παραγωγής, συσσώρευσης και διάχυσης ανθρώπινου κεφαλαίου και συγχρόνως παράγοντα / μεταβλητή, «κλειδί», της οικονομικής μεγέθυνσης (Τσαμαδιάς, κ.α., 2010; Τσαμαδιάς, Σταϊκούρας, 2004).

Η επαγγελματική εκπαίδευση αποτελεί μια από τις βασικές δυνάμεις της κοινωνίας για ανάπτυξη και πρόοδο. Ενισχύει το ανθρώπινο κεφάλαιο διευρύνοντας και εμπλουτίζοντάς το με γνώσεις και δεξιότητες. Καθιστά τον άνθρωπο ικανό να εφαρμόζει αλλά και να παράγει τεχνολογία.

Η παρούσα εργασία αναπτύσσεται σε έξι κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη θεωρία του Ανθρώπινου Κεφαλαίου, στον τρόπο που αυτό επηρεάζει τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα, καθώς επίσης και τη σύνδεσή του με την εκπαίδευση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, με ιδιαίτερη έμφαση στην Επαγγελματική Εκπαίδευση. Έπειτα από μια ιστορική αναδρομή στην οποία αποτυπώνονται όλα τα σημαντικά γεγονότα που αφορούν την Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα, αναλύεται το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) στη σημερινή του μορφή.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο θεσμός της Μαθητείας. Επίσης δίνονται πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υλοποίησής του, το νομικό πλαίσιο του θεσμού ενώ τέλος καταγράφεται η συμμετοχή μαθητευόμενων στην Α΄ και Β΄ φάση του θεσμού.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καθώς και των περιφερειακών ενοτήτων της Εύβοιας και της Βοιωτίας.

Το πέμπτο κεφάλαιο αποτελεί την εμπειρική έρευνα και ανάλυση της εργασίας αυτής. Καταγράφονται οι πρωτογενείς μεταβλητές και υπολογίζονται οι δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης. Συγκρίνονται με προγενέστερες συναφείς έρευνες και η σύγκριση αυτή παρουσιάζεται με μορφή γραφημάτων.

Στο έκτο κεφάλαιο εξάγονται τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής και κατατίθενται οι πολιτικές προτάσεις.

1. Το ανθρώπινο κεφάλαιο

Η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου (Human Capital Theory) υποστηρίζει ότι η εκπαίδευση και η εμπειρία συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας του ατόμου και των αποδοχών του. Στηρίζει την άποψη ότι η οικονομική απόδοση συνδέεται με την εκπαίδευση και την κατάρτιση και οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο έχουν ανάλογες αποδόσεις. Επομένως, οι δαπάνες για την εκπαίδευση αποτελούν μια επένδυση που δημιουργεί ανθρώπινο κεφάλαιο, το οποίο έχει μια αποδοτικότητα συναφή με αυτή των επενδύσεων σε υλικό κεφάλαιο (Καψάλης, Παπασταμάτης, 2013). Θεμελιωτές τη θεωρίας αυτής είναι χρονολογικά:

- Shultz (1961)
- Abramovitz (1962)
- Denisov (1962)
- Becker (1964)
- Mincer (1974)

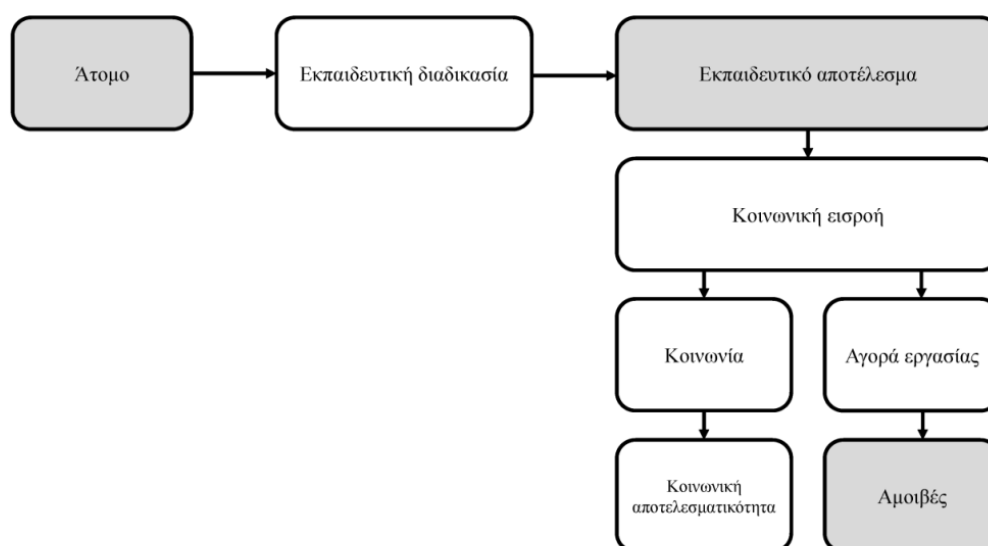
Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων, εξειδίκευσης και κατάρτισης που εμφανίζει και αξιοποιεί ένα άτομο στην αγορά εργασίας, κάνοντάς το πιο παραγωγικό. Περιλαμβάνει έμφυτες και επίκτητες ικανότητες. Η εκπαίδευση (τυπική και άτυπη) αποτελεί επίκτητη ικανότητα που βοηθά στη βελτίωση των έμφυτων ικανοτήτων. Η εκπαίδευση και η εργασιακή εμπειρία συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της παραγωγικότητας του ατόμου, με αποτέλεσμα να αυξάνονται και οι αποδοχές του. Το άτομο επενδύει στην εκπαίδευση με στόχο στο μέλλον να κερδίσει περισσότερα χρήματα. (Ψαχαρόπουλος, 1999)

Ως ανθρώπινο κεφάλαιο θεωρείται το σύνολο των ικανοτήτων κάθε ατόμου, έμφυτων και επίκτητων φυσικών ικανοτήτων, ταλέντου, δεξιοτήτων, γνώσεων και ειδίκευσης. (Πετρινιώτη, 1989)

Η απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων από ένα άτομο καθώς και η ενίσχυση των είδη υπαρχουσών, απαιτούν χρόνο και χρήμα. Τα αποτελέσματα αυτής της επένδυσης του ατόμου σε ανθρώπινο κεφάλαιο θα φανούν από τη στιγμή που θα αρχίσει να εργάζεται. (Becker 1975, Ψαχαρόπουλος, 1999)

Στο Σχήμα 1.1 αποτυπώνεται ο τρόπος με τον οποίο το ανθρώπινο κεφάλαιο επηρεάζει τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα όπως η κοινωνική αποτελεσματικότητα και το επίπεδο των αμοιβών, αντίστοιχα. (Γιαννακόπουλος, Ντεμούσης, 2015)

Σχήμα 1.1
Ο Τρόπος που το Ανθρώπινο Κεφάλαιο Επηρεάζει τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα

Η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί σημαντικό όπλο για κάθε χώρα. Λόγω του μεγάλου ανταγωνισμού οι κυβερνήσεις επενδύουν στο ανθρώπινο κεφάλαιο προσδοκώντας αύξηση του μέσου όρου των γνώσεων των πολιτών τους (Δρακόπουλος, 2006).

Τα άτομα που επενδύουν περισσότερο σε ανθρώπινο κεφάλαιο, δηλαδή τα πιο μορφωμένα, λόγω της μεγαλύτερης διάρκειας των σπουδών τους, κερδίζουν λιγότερα χρήματα τα πρώτα χρόνια, από ότι τα άτομα που είναι λιγότερο μορφωμένα και βγαίνουν άμεσα στην αγορά εργασίας. Τα εισοδήματα που χάνει το άτομο κατά τη διάρκεια των σπουδών του ώστε να αποκτήσει μεγαλύτερη μόρφωση, ονομάζονται διαφυγόντα. (Ψαχαρόπουλος, 1999)

Παλαιότερα στους οικονομολόγους επικρατούσε η άποψη ότι όσο περισσότερο επενδύουμε σε ανθρώπινο κεφάλαιο τόσο μειώνεται η απόδοσή του και ότι το διαφυγόν εισόδημα αυξάνει λόγω υπερβολικά μακροχρόνιων σπουδών, δηλαδή αποτελεί αρνητική επένδυση. Αντίθετα, οι νεότερες θεωρίες υποστηρίζουν ότι παρόλο που η ποσότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου δε γίνεται να αυξάνει συνέχεια, δεν ισχύει ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης, δηλαδή της αρνητικής επένδυσης. Βασίζουν την άποψη αυτή στο ότι οι ειδικεύσεις του ατόμου στις νέες τεχνολογίες, αυξάνει συνεχώς την αξία του ανθρώπινου κεφαλαίου. (Κανελλοπούλου, κ.α., 2003)

Ο κύριος θεσμικός μηχανισμός παραγωγής, συσσώρευσης και διάχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι η εκπαίδευση. (Τσαμαδιάς, κ.α., 2010)

Εκπαίδευση και ανθρώπινο κεφάλαιο

Η εκπαίδευση αποτελεί το βασικό θεσμικό μηχανισμό παραγωγής, συσσώρευσης και διάχυσης γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων και στάσεων. Έχει πολυδιάστατες παιδευτικές, οικονομικές, πολιτισμικές, κοινωνικές και πολιτικές λειτουργίες. Η εκπαίδευση, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία και τις εμπειρικές αναλύσεις, παρέχει άμεσα η έμμεσα οφέλη σε όλα τα υποκείμενα της οικονομίας. Παρέχει οφέλη στο άτομο, στα άλλα μέλη του νοικοκυριού/οικογένειας και στο νοικοκυριό ως σύστημα. Επιδρά θετικά: α) στην υγεία, τον οικογενειακό προγραμματισμό και τη μόρφωση β) στην οργάνωση, διοίκηση και τα οικονομικά του νοικοκυριού. γ) στη λειτουργία του στην αγορά εργασίας, δ) στην παραγωγικότητα και την αμοιβή από την εργασία (Τσαμαδιάς, Χανής, 2004).

Η εκπαίδευση είναι το μέσο με το οποίο ένα έθνος γίνεται ικανό να μοιραστεί τα κέρδη που προκύπτουν από τις τεχνολογικές προόδους σε παγκόσμιο επίπεδο. Κανένα κράτος που παραμελεί την εκπαίδευση δεν θα επιτύχει να αναπτυχθεί τόσο γρήγορα ή σε τέτοιο υψηλό επίπεδο, όσο θα ήταν δυνατό, αν διέθετε περισσότερο και καλύτερο ανθρώπινο κεφάλαιο. Η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού ενός έθνους μέσω της συσσώρευσης ενός παραγωγικού αποθέματος ανθρώπινου κεφαλαίου είναι συνεπώς ένα από τα θεμελιώδη κλειδιά στην αναπτυξιακή διαδικασία. Τα ευρωπαϊκά κράτη, με δεδομένη την πολιτική και πολιτιστική τους ποικιλομορφία, έχουν εδώ και καιρό συνειδητοποιήσει ότι το μέλλον τους βασίζεται στα επαγγελματικά προσόντα και στην επινοητικότητα, εφευρετικότητα και δημιουργικότητα των πολιτών (Βούτσινος, Ηλιάδης, 1999).

Η εκπαίδευση είναι η μεταβλητή με πολύ ισχυρή επίδραση στην ισότητα των εισοδημάτων, ενώ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του ύψους των αποταμιεύσεων και των επενδύσεων (Τσαμαδιάς, Σταϊκούρας, 2004).

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα σε σχέση με το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί ένα σύνθετο θέμα, διότι ο αντίκτυπος της κρίσης στην κοινωνία είναι μεγάλος. Έτσι η αυξανόμενη κοινωνική ανισότητα απειλεί την κοινωνική συνοχή της χώρας. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Mitrakos το 2013, το μεγαλύτερο μερίδιο της ανισότητας οφείλεται στην εκπαίδευση και στην απασχόληση (Παπαδοπούλου, 2016).

Στα πλαίσια της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», οι πρωταρχικοί στόχοι στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαμορφώνονται ως εξής:

1) Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών, με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 40%.

2) Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών, που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, θα πρέπει να είναι μικρότερο από 10%.

Για την Ελλάδα αναφορικά με τα έτη 2013, 2014 και 2015 ο πρώτος στόχος προσεγγίστηκε επιτυχώς, αφού το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών, με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καταμετρήθηκε αντίστοιχα 34.9%, 37.2% και 40.4% (Eurostat 2016a, Παπαδοπούλου, 2016).

2. Το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα

Άρθρο 16 του Συντάγματος, παρ. 2. «*Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της Εθνικής και Θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλυσή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες*»

Σύμφωνα με το **Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ**, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για τα Εκπαιδευτικά Συστήματα και τις Πολιτικές στην Ευρώπη, το Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα περιλαμβάνει τρεις (3) βαθμίδες:

▪ Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει τα Νηπιαγωγεία και τα Δημοτικά Σχολεία.

Νηπιαγωγείο

Η Προσχολική Εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για τα παιδιά που έχουν συμπληρώσει το 4ο έτος της ηλικίας τους από το σχολικό έτος 2018-2019. Σε βάθος τριετίας, η δίχρονη προσχολική εκπαίδευση θα γίνει υποχρεωτική για το σύνολο των δήμων της χώρας και τα παιδιά θα εγγράφονται στα Νηπιαγωγεία στην ηλικία των 4 ετών.

Οι Βρεφικοί, Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί αποτελούν την Προσχολική Αγωγή. Η εποπτεία της λειτουργίας τους ανήκει στους Δήμους. Εγγράφονται παιδιά προσχολικής ηλικίας από 2 μηνών έως 5 ετών.

Δημοτικό Σχολείο

Το στάδιο που ακολουθεί την Προσχολική Εκπαίδευση είναι η εξαετής υποχρεωτική παρακολούθηση του Δημοτικού Σχολείου, το οποίο ανήκει στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Απευθύνεται σε παιδιά από 6 έως 12 ετών.

Από το σχολικό έτος 2016-2017, λειτουργεί ένας Ενιαίος Τύπος Σχολείου με αναθεωρημένο ωρολόγιο πρόγραμμα.

▪ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει δύο κύκλους σπουδών:

Γυμνάσιο

Ο πρώτος είναι υποχρεωτικός και αντιστοιχεί στο Γυμνάσιο:

- Διαρκεί 3 έτη
- Παρέχει γενική παιδεία

- Καλύπτει ηλικίες 12-15
- Είναι προαπαιτούμενο για την εγγραφή στα Γενικά Λύκεια και τα Επαγγελματικά Λύκεια
- Εσπερινά Γυμνάσια λειτουργούν παράλληλα με τα Ημερήσια, στα οποία η παρακολούθηση αρχίζει από την ηλικία των 14.

Λύκειο

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι μη υποχρεωτικού χαρακτήρα και περιλαμβάνει τα Γενικά Λύκεια και τα Επαγγελματικά Λύκεια.

- Διαρκεί τρία έτη
- Οι μαθητές εγγράφονται στο 15^ο έτος της ηλικίας τους
- Πιο συγκεκριμένα, η γενική μη-υποχρεωτική εκπαίδευση διακρίνεται στο:
  1. Γενικό Λύκειο. Είναι ένα τριετές πρόγραμμα που περιλαμβάνει μαθήματα γενικής παιδείας και μαθήματα προσανατολισμού
  2. Επαγγελματικό Λύκειο. Το Επαγγελματικό Λύκειο προσφέρει δύο κύκλους σπουδών:
    - i. Το δευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών
    - ii. Τον μετα-δευτεροβάθμιο (προαιρετικό) κύκλο σπουδών, την "Τάξη Μαθητείας".
- Παράλληλα με τα Ημερήσια, λειτουργούν:
  1. Εσπερινά Γενικά Λύκεια
  2. Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια. Το ελάχιστο όριο ηλικίας για την εγγραφή είναι το 16^ο έτος.

▪ **Ανώτατη Εκπαίδευση**

Η Ανώτατη Εκπαίδευση αποτελεί το τελευταίο επίπεδο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος. Οι προπτυχιακές σπουδές συνήθως διαρκούν 4 χρόνια, ενώ τα μεταπτυχιακά προγράμματα ένα με δύο χρόνια και τα διδακτορικά τουλάχιστον 3 ημερολογιακά έτη.

Περιλαμβάνει τον:

Πανεπιστημιακό Τομέα:

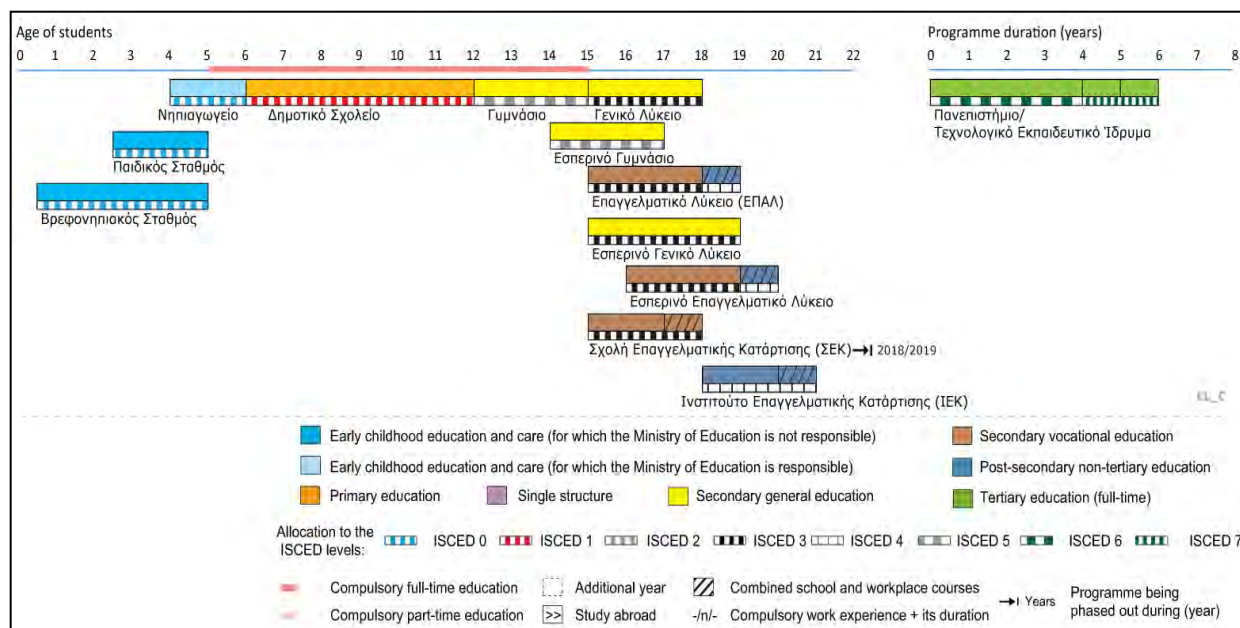
- i. Πανεπιστήμια
- ii. Πολυτεχνεία
- iii. Σχολή Καλών Τεχνών

Τεχνολογικό Τομέα:

- i. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- ii. Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

Σχήμα 2.1
Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Πηγή: Eurydice

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ (Eurydice) είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για την εκπαίδευση που παρέχει πληροφορίες για την οργάνωση και λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη καθώς και αξιόπιστες αναλύσεις των ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της Εκπαίδευσης. Λειτουργεί από το 1980 και συντονίζεται από τον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA), με έδρα τις Βρυξέλλες. Αποτελείται από: 42 Εθνικές Μονάδες, 38 χωρών, που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+.

Επαγγελματική Εκπαίδευση

Ιστορική αναδρομή

Η τεχνική εκπαίδευση στην σύγχρονη Ελλάδα, μια ιστορία 191 χρόνων, παρατίθεται παρακάτω (Πανόπουλος, 2010; Ανέστης, 2016).

- **1828:** Το πρώτο Τεχνικό Σχολείο ιδρύθηκε στην Αίγινα, ειδικότητας δομικών, άρχισε η πρώτη οργανωμένη και συστηματική προσπάθεια μετάδοσης επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων σε ομάδες ατόμων, δηλαδή η Επαγγελματική Εκπαίδευση.
- **1829:** Το πρώτο Γεωργικό Σχολείο στην Τύρινθα Αργολίδας και η Μέση Στρατιωτική Τεχνική Σχολή.

- **1836:** Επί Όθωνος δημιουργείται η Μηχανοθήκη του Τσέντνερ με εποπτικά οικοδομικά μοντέλα, που μετετράπηκε τον ίδιο χρόνο σε Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Μέχρι το 1840 λειτουργούσε σαν κατώτερο τεχνικό σχολείο τις Κυριακές και αργίες, κατόπιν εξελίχθηκε σταδιακά σε μέσης και ανώτερης στάθμης και το 1914 έγινε Ανωτάτη Σχολή με ειδικότητες Αρχιτεκτονική, Μηχανουργών, και Καλών Τεχνών.
- **1882:** Ιδρύονται οι Ναυτικές Σχολές.
- **1894:** Δημιουργούνται ιδιωτικές σχολές όπως ο Προμηθέας και η Βιοτεχνική και Εμπορική Ακαδημία Ρουσόπουλου. Η αναγνώρισή της σαν Ανώτερη το 1905, από Ιταλία πρώτα και κατόπιν από Ελλάδα, προκάλεσε την πολυετή αντίδραση και απεργίες των σπουδαστών των ανώτερων μέχρι τότε σχολών του Πολυτεχνείου και της Φυσικομαθηματικής.
- **1901:** Ιδρύεται η Γεωργική Σχολή Λαρίσης που μετατράπηκε σε Μέση Αβερώφεια Γεωργική Σχολή το 1920.
- **1903:** Ιδρύεται η Μέση Εμπορική Σχολή Αθηνών και το 1904 η Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης.
- **1915:** Ιδρύεται Διδασκαλείο Τεχνικής Εκπαίδευσης για διδακτικό προσωπικό των Σχολών λειτούργησε έως το 1926.
- **1920:** Ιδρύονται οι Κατώτερες και Μέσες Πρακτικές Γεωργικές Σχολές μέχρι το 1946 τριετούς φοίτησης, όπως η Μέση Δενδροκομική Σχολή Πατρών.
- **1925:** Ιδρύεται η Δημόσια Ναυτική Σχολή Πειραιώς
- **1926:** Ιδρύεται η Σιβιτανίδειος Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών.
- **1931:** Οργανώθηκαν τα Μέσης Εκπαίδευσης Βιοτεχνικά, Εμπορικά, Γεωργικά και Οικοκυρικά Σχολεία, όπως η Χαροκόπειος Σχολή που έγινε Ανώτερη Σχολή Οικιακής Οικονομίας το 1934 και Ανώτατη το 1951 (ν. 5187/1931).
- **1948:** Ιδρύονται οι Ανώτερες και Κατώτερες Σχολές Νοσοκόμων του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών.
- **1950:** Ιδρύονται οι Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ και οι Δασικές Σχολές.
- **1951:** Ιδρύονται οι Δημόσιες Σχολές Εμπορικού Ναυτικού και το 1954 τα Ναυτικά Γυμνάσια.

- **1959:** Οργανώθηκε η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση σε Κατώτερη, Μέση (εργοδηγών) και σε Ανώτερη (Υπομηχανικών), ιδρύθηκε το Ζάνειο Πειραματικό Τεχνικό Γυμνάσιο και η Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ) η οποία μετονομάστηκε σε Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) το 2002.
- **1970:** Ιδρύονται τα Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ), τα σημερινά ΑΤΕΙ.
- **1977:** Καταργούνται οι Σχολές Εργοδηγών και οι Κατώτερες Τεχνικές Σχολές. Ιδρύεται το Τεχνικό Λύκειο, το Επαγγελματικό Λύκειο και η Μέση Τεχνική Επαγγελματική Σχολή, το Κέντρο Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΚΕΤΕ) στο οποίο και υπάγονται οι τρεις προηγούμενοι τύποι σχολείων.
- **1985:** Ιδρύονται τα πειραματικά, τα Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια (ΕΠΛ) που έδιναν απολυτήριο Λυκείου (ή πτυχίο επιπέδου 3 με 4ο έτος ειδίκευσης), αλλά καταργήθηκαν το 1997. Παράλληλα οργανώνονται τα Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ) με τη συνένωση των εργαστηρίων των σχολικών μονάδων που εξυπηρετούν. Έτσι, και τα εργαστήρια εξοπλίζονται καλύτερα και ασκούνται περισσότεροι μαθητές ταυτόχρονα.
- **1992:** Δημιουργήθηκε το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΣΕΕΚ), ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) και ιδρύονται τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) (ν.2009/1992).
- **1998:** Ιδρύονται τα Τεχνολογικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ), τα ΤΕΛ και οι ΤΕΣ συγχωνεύτηκαν σε τριετή (ΤΕΕ) δύο κύκλων, εκ των οποίων ο διετής 1ος αντιστοιχούσε στις ΤΕΣ.
- **2006:** Τα ΤΕΕ ξαναχώρισαν σε Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ), παρόμοια των πρώην ΤΕΣ, που παρέχουν μόνο Επαγγελματικές γνώσεις και πτυχίο επιπέδου 3, και σε Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ), παρόμοια των πρώην ΤΕΛ.
- **2013:** Η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται από το ενισχυμένο πλέον Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) (Ημερήσιο και Εσπερινό). Το Επαγγελματικό Λύκειο προσφέρει δύο κύκλους σπουδών, οι οποίοι ανήκουν στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα: α. το «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» και β. το «Μεταδευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών», την «Τάξη Μαθητείας» (Υ.Α. 73030/30-62011 και ν. 4186/2013).

- **2016:** Καθορισμός των Τομέων και των Ειδικοτήτων των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) του ν. 4386/2016 (Α' 83) και της αντιστοιχίας μεταξύ τους.

Το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ)

Το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) με τη σημερινή μορφή του βασίζεται στο νόμο 4186/2013 και στο νόμο 4386/2016, στους οποίους ορίζονται τα εξής:

Οι σκοποί του Επαγγελματικού Λυκείου είναι ιδίως οι εξής:

- α) Η παροχή γενικής παιδείας υψηλού επιπέδου, που θα συμβάλλει στην ισόρροπη γνωστική, συναισθηματική, πνευματική και σωματική ανάπτυξη όλων των μαθητών.
- β) Η προαγωγή της κριτικής σκέψης, της πρωτοβουλίας, της δημιουργικότητας και των ικανοτήτων των μαθητών.
- γ) Η καλλιέργεια της εθνικής, θρησκευτικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς αλλά και η προετοιμασία των νέων για την κοινωνία των ευρωπαίων πολιτών.
- δ) Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της διαφορετικότητας και της πολιτισμικής ετερότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας.
- ε) Η ενδυνάμωση των αξιών της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης και η διαμόρφωση συνείδησης ενεργού πολίτη.
- στ) Η διασφάλιση της ισορροπίας στη σχολική ζωή ούτως ώστε οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να συνδυάζουν τη γνώση, τον ελεύθερο χρόνο, τη δημιουργία και τη συμμετοχή.
- ζ) Η καλλιέργεια των βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και την κοινωνική ένταξη.
- η) Η παροχή ολοκληρωμένων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.
- θ) Η ενδυνάμωση της δυνατότητας παρακολούθησης των εργασιακών εξελίξεων, καθώς και της δυνατότητας πρόσληψης και αφομοίωσης των νέων τεχνολογικών και επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης.
- ι) Η δυνατότητα επαγγελματικής ανέλιξης μέσω σπουδών σε ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα και

ια) Η ανάπτυξη δράσεων που διασφαλίζουν την ποιότητα της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) προσφέρει δύο (2) κύκλους σπουδών το «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών», ο οποίος ανήκει στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα και την «Τάξη Μαθητείας», η οποία αποτελεί «Μεταδευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» και δεν εντάσσεται στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα.»

Τομείς και Ειδικότητες:

Οι **Τομείς** του Επαγγελματικού Λυκείου είναι οι εξής:

- Τομέας Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος
- Τομέας Διοίκησης και Οικονομίας
- Τομέας Δομικών Έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού
- Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών
- Τομέας Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού
- Τομέας Μηχανολογίας
- Τομέας Ναυτιλιακών Επαγγελμάτων
- Τομέας Πληροφορικής
- Τομέας Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας

Οι **Ειδικότητες** του Επαγγελματικού Λυκείου είναι οι εξής:

- Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής
- Τεχνικός Ζωικής Παραγωγής
- Τεχνικός Τεχνολογίας Τροφίμων και Ποτών
- Τεχνικός Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου
- Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών
- Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Υπάλληλος Εμπορίας και Διαφήμισης
- Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού
- Τεχνικός Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής
- Γραφικών Τεχνών
- Αργυροχρυσοχοΐας
- Συντήρησης Έργων Τέχνης - Αποκατάστασης

- Σχεδίασης και Παραγωγής Ενδύματος
- Σχεδιασμού - Διακόσμησης Εσωτερικών Χώρων
- Επιπλοποιίας - Ξυλογλυπτική
- Τεχνικός Ηλεκτρονικών και Υπολογιστικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων, Δικτύων και Τηλεπικοινωνιών
- Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων
- Τεχνικός Αυτοματισμού
- Τεχνικός Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων και Κατασκευών
- Τεχνικός Θερμικών και Υδραυλικών Εγκαταστάσεων και Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου
- Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης Αερισμού και Κλιματισμού
- Τεχνικός Οχημάτων
- Τεχνικός Μηχανοσυνθέτης Αεροσκαφών
- Πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού
- Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού
- Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
- Τεχνικός Η/Υ και Δικτύων Η/Υ
- Βοηθός Νοσηλεύτη
- Βοηθός Ιατρικών - Βιολογικών Εργαστηρίων
- Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
- Βοηθός Φυσικοθεραπευτή
- Βοηθός Οδοντοτεχνίτη
- Βοηθός Ακτινολογικών Εργαστηρίων
- Βοηθός Φαρμακείου
- Αισθητικής Τέχνης
- Κομμωτικής Τέχνης

Τίτλοι Σπουδών και Επαγγελματικά Δικαιώματα

1. «Στους αποφοίτους του «Δευτεροβάθμιου Κύκλου Σπουδών» του ΕΠΑΛ χορηγείται:

α. **Απολυτήριο** Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑΛ) **επιπέδου 4** (ισότιμο με το Απολυτήριο Γενικού Λυκείου), που χορηγείται στους αποφοίτους της Γ΄ Τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις και

β. **Πτυχίο** Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, **επιπέδου 4**, που χορηγείται στους αποφοίτους της Γ΄ Τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις.

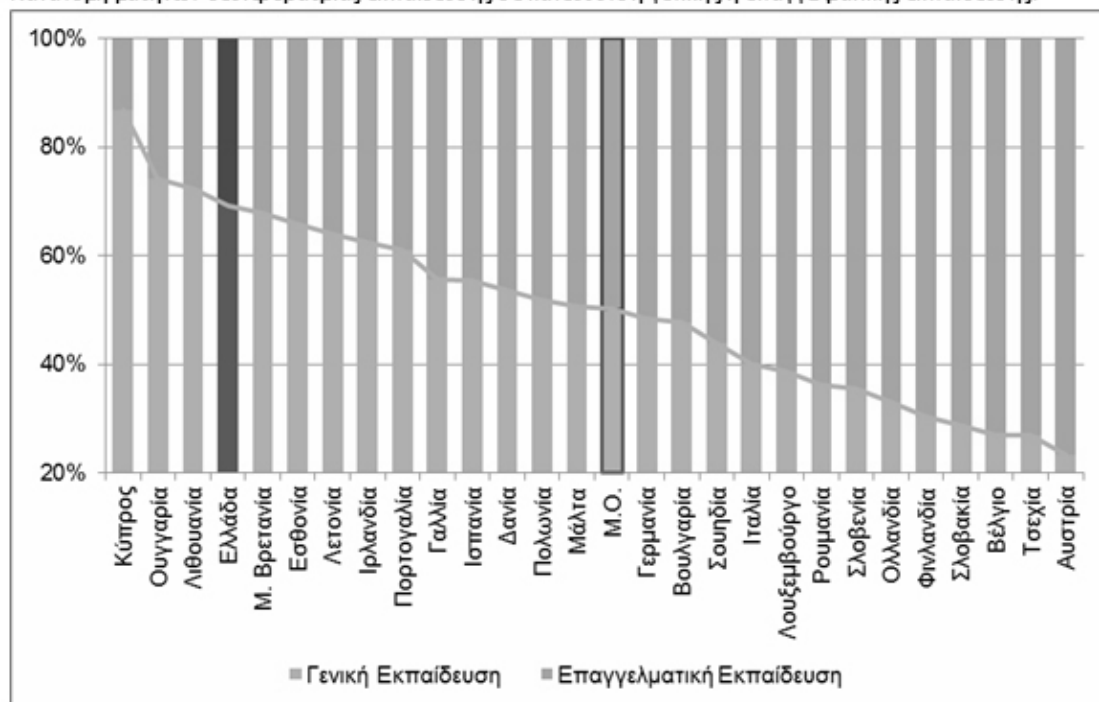
2. Οι απόφοιτοι της «Τάξης Μαθητείας» λαμβάνουν Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, **επιπέδου 5** μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών πιστοποίησης των προσόντων τους.

Η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα

Η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα αποτελεί περίπου το 30% έναντι του 70% της γενικής εκπαίδευσης, δηλαδή τρεις στους δέκα επιλέγουν αυτήν. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα χαμηλό έναντι του μέσου όρου της Ευρώπης το οποίο είναι περίπου 55%. Οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι η Αυστρία, η Τσεχία και το Βέλγιο. Μικρότερο ποσοστό από την Ελλάδα παρουσιάζουν χώρες όπως: η Λιθουανία, η Ουγγαρία και η Κύπρος.

Γράφημα 2.1

Κατανομή μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε κατεύθυνση γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Πηγή: Eurostat, CEDEFOP.

Ανάκτηση: <http://edujob.gr/arthrografia/to-paradokso-ths-epaggelmatikh-s-ekpaideyshs-sthn-ellada>

Πίνακας 2.1
Εξέλιξη Σχολικού Πληθυσμού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
2007/08 - 2016/17

Σχολικό έτος	Αριθμός Εγγεγραμμένων Μαθητών
2007/2008	108.729
2008/2009	108.010
2009/2010	110.771
2010/2011	113.658
2011/2012	121.008
2012/2013	123.989
2013/2014	109.917
2014/2015	101.761
2015/2016	98.772*
2016/2017	98.568

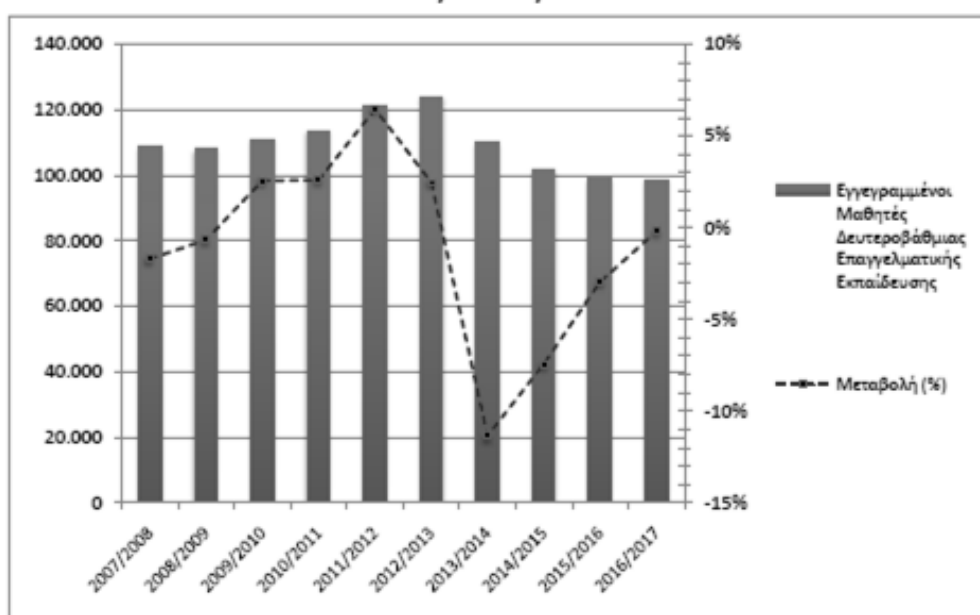
*Αναθεωρημένα στοιχεία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το σχολικό έτος 2016-17 ο πληθυσμός της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, ανέρχεται σε 98.568 μαθητές και μαθήτριες. Μια δεκαετία πριν, το σχολικό έτος 2007-08 ο πληθυσμός αυτός ήταν 108.729 μαθητές και μαθήτριες. Σημειώθηκε δηλαδή μείωση της τάξεως του -9,35% που αντιστοιχεί σε 10.161 μαθητές και μαθήτριες. Το σχολικό έτος με τον μεγαλύτερο πληθυσμό είναι αυτό του 2012-13 με 123.989 μαθητές και μαθήτριες. Τα επόμενα σχολικά έτη παρατηρείται συνεχής μείωση.

Γράφημα 2.2

Εξέλιξη Σχολικού Πληθυσμού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
2007/08 - 2016/17

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

3. Ο Θεσμός της Μαθητείας

Τον Φεβρουάριο του 2017 το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων εκδίδει τον παρακάτω οδηγό της εφαρμογής του Μεταλυκειακού έτους – τάξης Μαθητείας ορίζοντας με σαφήνεια το θεσμικό πλαίσιο και τον τρόπο υλοποίησης του θεσμού αυτού. Στον οδηγό αυτό αναφέρονται τα εξής:

Ορισμός

Ως Μαθητεία ορίζεται το εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο ο μαθησιακός χρόνος εναλλάσσεται μεταξύ χώρου εργασίας και εκπαιδευτικής δομής. Ο μαθητευόμενος συνδέεται με Σύμβαση Μαθητείας με τον εργοδότη, λαμβάνει αμοιβή ή επίδομα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και έχει ασφαλιστική κάλυψη. Η Μαθητεία υλοποιείται με βάση πρόγραμμα μάθησης το οποίο επιμερίζεται στον χώρο εργασίας και στην εκπαιδευτική δομή. Ο εργοδότης αναλαμβάνει να παράσχει στον μαθητευόμενο εκπαίδευση στο χώρο εργασίας, σύμφωνα με καθορισμένο πρόγραμμα, το οποίο, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή, οδηγεί σε πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησε ο μαθητευόμενος και οδηγεί σε συγκεκριμένη ειδικότητα.

Ο θεσμός της μαθητείας αποφοίτων ΕΠΑΛ

Η μαθητεία απευθύνεται σε ενήλικους με στόχο:

- την αφομοίωση απαραίτητων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων
- την ετοιμότητα ανταπόκρισης στις απαιτήσεις αυτής της μορφής μάθησης

Η μαθητεία διεξάγεται με βάση συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών έτσι ώστε να:

- επιτυγχάνονται συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα
- επιτυγχάνεται συνεργασία εκπαιδευτικής δομής - εργοδότη
- αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για την ορθή εφαρμογή της διαδικασίας τόσο στο σχολείο όσο και στο χώρο εργασίας.

Στη μαθητεία προβλέπεται ημερήσια αποζημίωση και ασφάλιση για:

- ομαλοποίηση της μετάβασης των αποφοίτων των Επαγγελματικών Λυκείων από την εκπαίδευση στο επάγγελμα και εξοικειώσή τους με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζόμενων.

- αφομοίωση επαγγελματικής κουλτούρας δέσμευσης των εργοδοτών στην εκπαίδευση των μαθητευομένων.

Η αναβάθμιση και διεύρυνση του θεσμού της μαθητείας αποτελεί μία στρατηγική κατεύθυνση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ) και της Μαθητείας καθώς και για την ενίσχυση της ελκυστικότητάς της.

Επίσης η μαθητεία αποτελεί μία εναλλακτική διαδρομή για αποφοίτους ΕΕΚ στο πλαίσιο της αναβάθμισης των επαγγελματικών τους προσόντων

Νομικό πλαίσιο μαθητείας για την Επαγγελματική Εκπαίδευση

Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με το Νόμο 4386/2016 αναδιάρθρωσε τη δομή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και προχώρησε σε ειδικές ρυθμίσεις για τη θεσμοθέτηση της μαθητείας για τους αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων.

Το Επαγγελματικό Λύκειο προσφέρει δύο κύκλους σπουδών ως εξής:

- α.** το «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών», που ανήκει στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα
- β.** το «Μεταλυκειακό έτος - τάξη Μαθητείας», που αποτελεί «Μεταδευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» και ανήκει στο μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Το «Μεταλυκειακό έτος - τάξη Μαθητείας» είναι προαιρετικό.

Κατά την εφαρμογή του «Μεταλυκειακού έτους – τάξης Μαθητείας» στην Ελλάδα από το σχολικό έτος 2016-2017 θα εφαρμοστεί το δνικό σύστημα εκπαίδευσης (μαθητείας) με συνολική διάρκεια του προγράμματος εννέα (9) μήνες και θα περιλαμβάνει: α) μαθητεία με εκπαίδευση στο χώρο εργασίας και β) μαθήματα Ειδικότητας στη σχολική μονάδα, αντίστοιχα. Με την ολοκλήρωση του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας και πριν την συμμετοχή σε εξετάσεις Πιστοποίησης κάθε μαθητευόμενος δύναται να παρακολουθήσει Προπαρασκευαστικά Μαθήματα Πιστοποίησης, που οργανώνονται με την ευθύνη του ΥΠΠΕΘ. Την ευθύνη υλοποίησης του «Μεταλυκειακού έτους - τάξης Μαθητείας», έχει το ΕΠΑΛ στο οποίο και εγγράφονται οι μαθητευόμενοι, σε συνεργασία με το Ε.Κ. όπου πραγματοποιούν τις εργαστηριακές τους ασκήσεις οι μαθητές του ΕΠΑΛ και στο οποίο θα γίνεται το εργαστηριακό μάθημα ειδικότητας (7 ώρες).

Αναλυτικότερα κατά τη διάρκεια του «Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας» θα πραγματοποιηθούν:

Α. «Πρόγραμμα εργαστηριακών μαθημάτων της ειδικότητας» συνολικής διάρκειας διακοσίων τριών (203) ωρών, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν απαραίτητα. Το πρόγραμμα αυτό διδάσκεται μία (1) ημέρα την εβδομάδα για επτά (7) διδακτικές ώρες από εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σε σχολικές μονάδες ΕΠΑ.Λ ή/και σε Εργαστηριακά Κέντρα (ΕΚ). Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιείται η διδασκαλία κάποιων ωρών για οποιοδήποτε λόγο, οι διδακτικές ώρες αναπληρώνονται μέχρι την ολοκλήρωση της συνολικής διάρκειας του προγράμματος εργαστηριακών μαθημάτων της ειδικότητας.

Β. «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας», διάρκειας είκοσι οκτώ (28) ωρών εβδομαδιαίως, επιμερισμένο σε τέσσερις (4) ημέρες για 9 μήνες, εξαιρουμένων των εβδομάδων που περιλαμβάνουν επίσημες αργίες και του χρονικού διαστήματος που ο εργοδότης παραμένει κλειστός. Το «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητεία σε εργασιακό χώρο» πραγματοποιείται σε φορείς του κατά το άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α' 101) δημόσιου τομέα, σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ή επιχείρηση, που καλείται εφεξής «εργοδότης», σε αντικείμενα αντίστοιχα των ειδικοτήτων που προκηρύσσονται.

Αποζημίωση μαθητευόμενων / Ασφαλιστική κάλυψη του «Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας»

Το ποσοστό αποζημίωσης των μαθητευόμενων του «Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας» ορίζεται στο εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) επί του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη (22,83€), ήτοι 17,12€. Τα 11€ επιδοτούνται από πόρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2014-2020 και συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το ελληνικό δημόσιο και καταβάλλονται από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Τομέα Παιδείας / Ειδικός Λογαριασμός του ΥΠΠΕΘ στους μαθητευόμενους. Το υπολειπόμενο ποσό της αποζημίωσης, συμπεριλαμβανομένων των νόμιμων ασφαλιστικών εισφορών, καταβάλλεται μηνιαίως από τον εργοδότη, στον οποίο πραγματοποιείται το πρόγραμμα «Εκπαίδευση στον χώρο εργασίας – Μαθητεία στον εργασιακό χώρο» της εφαρμογής του «Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας».

Για τα θέματα της αποζημίωσης/ασφαλιστικής κάλυψης των μαθητευομένων τηρούνται τα παρακάτω:

- Για την καταβολή της επιδότησης από το ΥΠΠΕΘ τηρούνται μηνιαία παρουσιολόγια «Μεταλυκειακού έτους - Τάξη Μαθητείας» μαθητευομένων, τόσο στη σχολική μονάδα όσο και στον εργοδότη.
- Το ποσό της επιδότησης του ΥΠΠΕΘ (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας/Ειδικός Λογαριασμός) ορίζεται στα 11,00€ για κάθε ημέρα «Εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητείας στον εργασιακό χώρο».
- Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία κάθε εργοδότης (του Ιδιωτικού και του Δημοσίου Τομέα) που απασχολεί μαθητευόμενους υποχρεούται να υποβάλλει ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ΕΡΓΑΝΗ (ΣΕΠΕ-ΟΑΕΔ-ΕΤΕΑΕΠ) τον Πίνακα Ε3.4: Αναγγελία έναρξης/μεταβολών Σύμβασης Μαθητείας. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρούν το απογραφικό δελτίο κάθε μαθητευόμενου στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο του εργοδότη ούτως ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου.
- Οι μαθητευόμενοι από την πρώτη ημέρα μαθητείας ασφαλιζονται στο ΕΦΚΑ και τους παρέχεται ασφαλιστική κάλυψη για όλο το διάστημα μαθητείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. γ' του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/1951, την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2335/1995, καθώς και την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 4186/2013 (Α'193). Οι ασφαλιστικές εισφορές των μαθητευόμενων διαμορφώνονται ως εξής:

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ	ΕΡΓΟΔΟΤΗ (ΠΟΣΟΣΤΟ %)	ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ (ΠΟΣΟΣΤΟ %)
Ε.Φ.Κ.Α.	34,10%	-----
ΑΝΕΡΓΙΑ	3,17%	1,83%
ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ	-----	-----
ΔΛΟΕΜ	-----	-----
ΛΠΕα Α.Ε	0,15%	-----
ΕΛΠΕΚΕ-ΛΕΠΕΕ	0,24%	-----
ΕΚΛΑ	0,12%	0,10%
ΟΕΚ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ)	-----	1,00%
ΟΕΕ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ)	-----	0,35%
ΣΥΝΟΛΟ	37,78%	3,28%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	41,06%	

Βαρύνουν τον εργοδότη, εάν υπάρχουν:

Επαγγελματικός κίνδυνος	+ 1%
Βαρέα και ανθυγιεινά	+ 3,6%
Ε.Φ.Κ.Α.	+ 2% (όπου υπάρχουν βαρέα και ανθυγιεινά)

Οι μαθητευόμενοι κατά το διάστημα της «Εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητείας στον εργασιακό χώρο», υπάγονται στην ασφάλιση τόσο του κλάδου παροχών ασθένειας σε είδος, όσο και του κλάδου παροχών ασθένειας σε χρήμα, ο δε χρόνος ασφάλισής τους είναι συντάξιμος, διότι καταβάλλονται εισφορές για τους αντίστοιχους κλάδους κύριας και επικουρικής σύνταξης. Επισημαίνεται ότι οι εισφορές στο ΕΦΚΑ, τόσο του εργοδότη όσο και του μαθητευόμενου υπολογίζονται στο ήμισυ των πραγματικών αποδοχών. Προκειμένου να υποβάλλονται οι ΑΠΔ (Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις) και δεδομένου ότι το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦΚΑ δεν αναγνωρίζει την ειδική περίπτωση ασφάλισης των μαθητευομένων, πρέπει να αναγράφονται ως αποδοχές στην ΑΠΔ το ήμισυ των αποδοχών. Όπου υπάρχουν Ταμεία Επικουρικής Ασφάλισης, επιβαρύνεται, ο εργοδότης ή/και ο μαθητευόμενος μετά από σχετική συνεννόηση με τα ως άνω Ταμεία.

• Σύμφωνα με το ισχύον ημερομίσθιο και δεδομένου ότι οι εισφορές στο ΕΦΚΑ, τόσο του εργοδότη όσο και του μαθητευόμενου υπολογίζονται στο ήμισυ των πραγματικών αποδοχών, οι επιβαρύνσεις εργοδοτών και μαθητευόμενων για κάθε ημέρα «Εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητείας στον εργασιακό χώρο» διαμορφώνονται ως εξής:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ (€)
Ημερομίσθιο	$22,83\text{€} \times 75\% = 17,12\text{€}$
Ποσό στο οποίο υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές	$17,12/2 = 8,56\text{€}$
Εισφορές εργοδότη	$8,56\text{€} \times 37,78\% = 3,23\text{€}$
Εισφορές μαθητευόμενου	$8,56\text{€} \times 3,28\% = 0,28\text{€}$
Σύνολο εισφορών	$3,23\text{€} + 0,28\text{€} = 3,51\text{€}$
Καθαρό εισπραττόμενο ποσό από τον μαθητευόμενο	$17,12\text{€} - 0,28\text{€} = 16,84\text{€}$
Επιβάρυνση του εργοδότη, αφαιρούμενης της επιδότησης	$17,12\text{€} (\text{ημερομίσθιο}) + 3,23\text{€} (\text{ασφαλιστικές εισφορές}) - 11\text{€} (\text{επιδότηση}) = 9,35\text{€}$

Οι ανωτέρω πίνακες ισχύουν κατά την έκδοση της παρούσας Απόφασης και δύναται να τροποποιούνται κατά την κείμενη νομοθεσία.

• Κανονικές άδειες: Οι μαθητευόμενοι δικαιούνται κανονική άδεια με αποδοχές σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις κατά τον παρακάτω πίνακα:

ΑΔΕΙΕΣ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ					
	ανά έτος	ανά μήνα	για 3μήνες	για 6μήνες	για 9μήνες
<i>Για 4 ημέρες «Εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητείας στον εργασιακό χώρο» την εβδομάδα</i>	16,00	1,33	3,99	7,98	11,97
<i>Για 5 ημέρες «Εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητείας στον εργασιακό χώρο» την εβδομάδα</i>	20,00	1,67	5,01	10,02	15,03

• Η επιδότηση δεν καταβάλλεται από το ΥΠΠΕΘ για τις ημέρες της κανονικής άδειας, ασθένειας, δώρων και λοιπών επιδομάτων, (όπου αυτά εξακολουθούν να ισχύουν). Στις περιπτώσεις κανονικής άδειας οι εργοδότες υποχρεούνται να καταβάλουν ολόκληρο το προβλεπόμενο ημερομίσθιο στους μαθητευόμενους.

• Οι εργοδότες, που απασχολούν για την «Εκπαίδευση στον χώρο εργασίας – Μαθητεία στον εργασιακό χώρο» μαθητευόμενους-αποφοίτους ΕΠΑΛ, αποστέλλουν στο ΕΠΑΛ όπου φοιτά κάθε μαθητευόμενος πρωτότυπο Μηνιαίο Παρουσιολόγιο Μεταλυκειακού Έτους - Τάξης Μαθητείας. Το ως άνω παραστατικό θα πρέπει να αποστέλλεται στο ΕΠΑΛ έγκαιρα μετά από την λήξη κάθε μήνα, να πρωτοκολλείται και να φυλάσσεται από αυτό. Στον εργοδότη φυλάσσεται αντίγραφο του μηνιαίου παρουσιολογίου «Μεταλυκειακού έτους - Τάξη Μαθητείας».

• Με ευθύνη του Διευθυντή του ΕΠΑΛ και σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς που εποπτεύουν κάθε τάξη μαθητείας καταχωρίζονται οι παρουσίες των μαθητευόμενων σε πληροφοριακό σύστημα. Η πίστωση των λογαριασμών των μαθητευόμενων πραγματοποιείται από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Τομέα Παιδείας/Ειδικό Λογαριασμό του ΥΠΠΕΘ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πρώτη (1) πίστωση των λογαριασμών των μαθητευόμενων αποτελεί η συμπλήρωση από τους μαθητευόμενους του απογραφικού δελτίου εισόδου συμμετεχόντων ΕΚΤ και αντίστοιχα για την τελευταία πίστωση η συμπλήρωση του απογραφικού δελτίου εξόδου συμμετεχόντων ΕΚΤ.

- Η καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών από το εργοδότη ελέγχεται σύμφωνα με τις ισχύουσες προθεσμίες.

Ειδικότητες Μαθητείας

Το σχολικό έτος 2016-17 πραγματοποιείται η Α΄ φάση της μαθητείας σε 7 ειδικότητες των επαγγελματικών λυκείων.

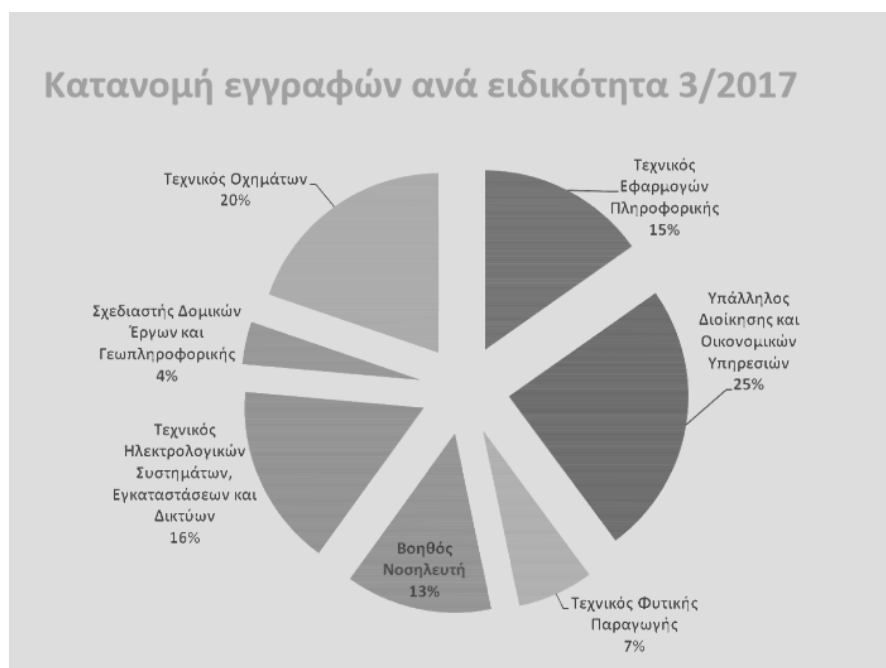
Πίνακας 3.1
Ειδικότητες Τάξης Μαθητείας ΕΠΑΛ

Α΄ φάση Μάρτιος 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής • Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών • Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής • Βοηθός Νοσηλεύτη • Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων • Σχεδιαστής Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής • Τεχνικός Οχημάτων
---------------------------------------	--

Πηγή: ΥΠΠΕΘ

Συνολικά σε όλη την Ελλάδα συμμετέχουν 120 επαγγελματικά λύκεια με 180 τμήματα μαθητείας και 1.175 μαθητευόμενους/νες.

Γράφημα 3.1

Πηγή: ΥΠΠΕΘ

Το 27% του συνόλου των εγγραφών για την Α΄ φάση της μαθητείας πραγματοποιείται στην περιφέρεια της Αττικής και ακολουθεί η Θεσσαλία με 21%. Οι εγγραφές ανά περιφέρεια παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Γράφημα 3.2

Πηγή: ΥΠΠΕΘ

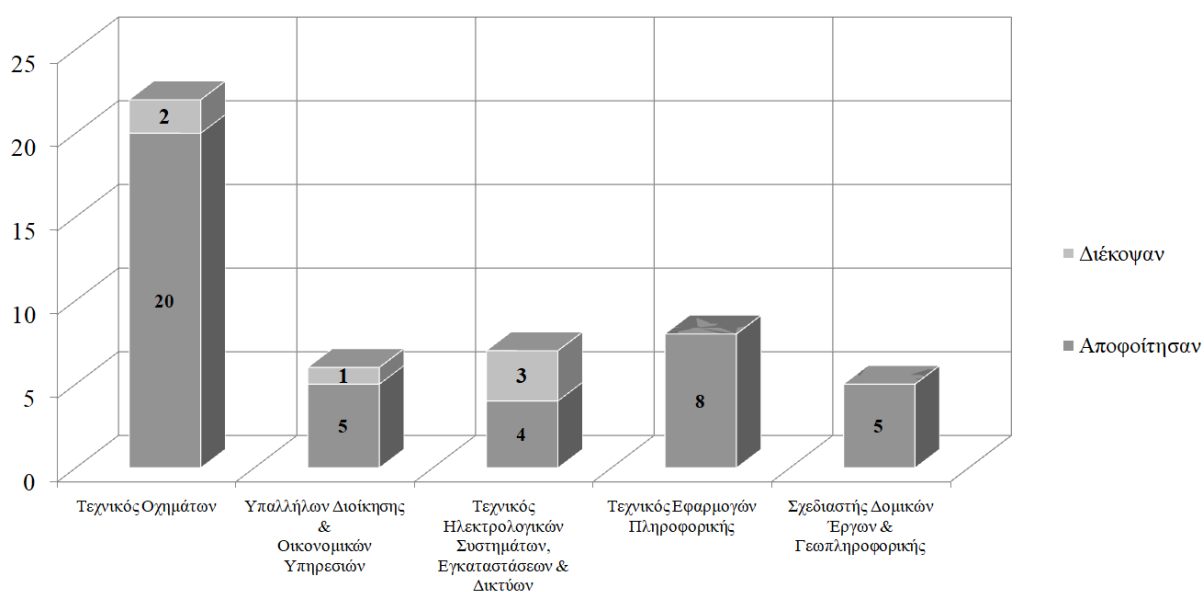
Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζει ποσοστό 4% επί του συνόλου των εγγραφών. Τα επαγγελματικά λύκεια που συμμετείχαν στην Α΄ φάση της μαθητείας για την περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα. Η μεγαλύτερη συμμετοχή εμφανίζεται στην περιφερειακή ενότητα της Φθιώτιδας με 3 Επαγγελματικά Λύκεια, το 1^ο ΕΠΑΛ Λαμίας, το 2^ο ΕΠΑΛ Λαμίας και το ΕΠΑΛ Αταλάντης. Οι περισσότεροι αποφοιτήσαντες προέρχονται από την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας, 19 μαθητευόμενοι/νες. Οι περιφερειακές ενότητες της Φωκίδας και της Ευρυτανίας σε αυτή την πρώτη φάση απέχουν από τον θεσμό. Από το σύνολο των 7 ειδικοτήτων της Α΄ φάσης της μαθητείας, στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας δημιουργήθηκαν τμήματα σε 5 ειδικότητες. Η ειδικότητα Τεχνικός Οχημάτων εμφανίζει την μεγαλύτερη συμμετοχή με 22 μαθητευόμενους/νες εκ των οποίων αποφοίτησαν οι 20. Στις ειδικότητες Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής και Βοηθός Νοσηλεύτη για την Α΄ Φάση της μαθητείας δεν δημιουργήθηκαν τμήματα στα ΕΠΑΛ της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Πίνακας 3.2
Μαθητεία ανά ΕΠΑΛ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Π.Ε.	ΕΠΑΛ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΙ/ΕΣ	
			Εγγραφή	Αποφοίτησαν
Φθιώτιδας	1 ^ο ΕΠΑΛ Λαμίας	Τεχνικός Οχημάτων	6	4
	2 ^ο ΕΠΑΛ Λαμίας	Υπαλλήλων Διοίκησης & Οικονομικών Υπηρεσιών	6	5
	ΕΠΑΛ Αταλάντης	Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων & Δικτύων	7	4
	ΕΠΑΛ Αταλάντης	Τεχνικός Οχημάτων	4	4
Βοιωτίας	ΕΠΑΛ Λιβαδειάς	Τεχνικός Οχημάτων	6	6
Εύβοιας	ΕΠΑΛ Αλιβερίου	Τεχνικός Οχημάτων	6	6
	1 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας	Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής	8	8
	1 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας	Σχεδιαστής Δομικών Έργων & Γεωπληροφορικής	5	5

Γράφημα 3.3
Μαθητεία ανά ειδικότητα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Σημαντική αύξηση εμφανίζεται στην δεύτερη φάση της μαθητείας, που υλοποιείται το σχολικό έτος 2017-18 και παρουσιάζει αύξηση σε μαθητευόμενους/νες της τάξεως του 194%.

Πίνακας 3.3
Μαθητεία 2016-17 και 2017-18

Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας ΕΠΑΛ				
Σχολικό Έτος	Ειδικότητες	ΕΠΑΛ	Τμήματα	Μαθητευόμενοι/νες
2016-17	7	120	180	1.175
2017-18	16	187	406	3.452
ΔΙΑΦΟΡΑ	+129%	+56%	+126%	+194%

Πίνακας 3.4
Οι 16 ειδικότητες που έχουν ενταχθεί ως τώρα στο πρόγραμμα μαθητείας των ΕΠΑΛ

α/α	Ειδικότητα Μεταλυκειακού έτους - τάξης Μαθητείας
1	Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών
2	Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων
3	Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων
4	Τεχνικός Ηλεκτρονικών και Υπολογιστικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων, Δικτύων και Τηλεπικοινωνιών
5	Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης, Αερισμού και Κλιματισμού
6	Τεχνικός Οχημάτων
7	Τεχνικός Τεχνολογίας Τροφίμων και Ποτών
8	Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
9	Σχεδιαστής Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής
10	Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής
11	Βοηθός Νοσηλεύτη
12	Βοηθός Ιατρικών –Βιολογικών Εργαστηρίων
13	Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
14	Βοηθός Φυσικοθεραπευτή
15	Αισθητικής Τέχνης
16	Γραφικών Τεχνών

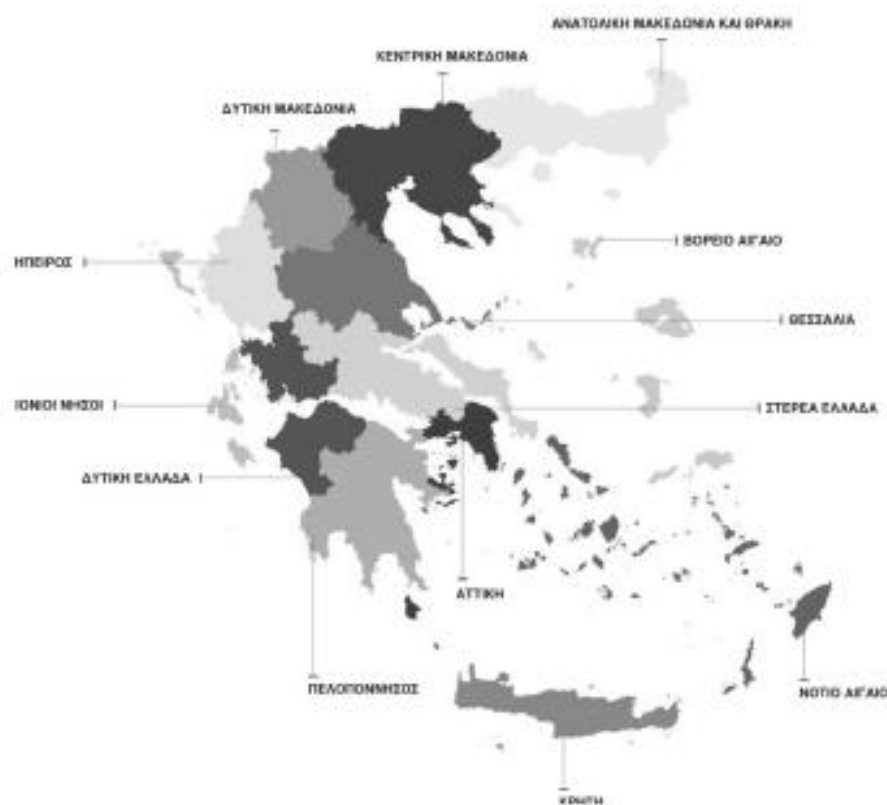
4. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Οι περιφερειακές ενότητες της Εύβοιας και της Βοιωτίας ανήκουν στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας μία διοικητική περιφέρεια στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Κεντρικής Ελλάδας. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στην απογραφή του 2011 ο πληθυσμός της περιφέρειας ανέρχεται σε 547.390 κατοίκους, καθιστώντας την 8^η μεγαλύτερη σε πληθυσμό ελληνική περιφέρεια.

Η Στερεά Ελλάδα καταλαμβάνει έκταση 15.549 τετραγωνικά χιλιόμετρα καθιστώντας την 2^η μεγαλύτερη σε έκταση ελληνική περιφέρεια. Η Περιφέρεια διαιρείται σε 5 Περιφερειακές Ενότητες με σειρά κατάταξης ως προς τον πληθυσμό: Εύβοια 210.815, Φθιώτιδα 158.231, Βοιωτία 117.920, Φωκίδα 40.343 και Ευρυτανία 20.081.

Σχήμα 4.1

Χάρτης των 13 Περιφερειών (NUTS 2) της Ελλάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας περιλαμβάνει το ομώνυμο νησί, μια έκταση που οριοθετεί την Ανατολική Στερεά Ελλάδα (ηπειρωτική περιοχή από την Αυλίδα μέχρι την Παραλίμνη), τη νήσο Σκύρο καθώς και άλλα μικρότερα νησιά κοντά στις ακτές τους. Το νησί Εύβοια είναι το δεύτερο σε έκταση νησί της Ελλάδας και το τρίτο της ανατολικής Μεσογείου. Η έκταση της ανατολικής Στερεάς Ελλάδας που διοικητικά και ιστορικά ανήκει στην Εύβοια (4.167 τ. χλμ.) είναι η δυτική ακτή του πορθμού του Ευρίπου μαζί με την ευρύτερη περιοχή της Αυλίδας και έχει συνολικό πληθυσμό 210.210 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011.

Πρωτεύουσα και έδρα της περιφερειακής ενότητας καθώς και το εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο του νησιού είναι η Χαλκίδα, χτισμένη σε δεσπόζουσα θέση πάνω στη Βοιωτική και Ευβοϊκή ακτή, στο στενό του Ευρίπου.

Σχήμα 4.2
Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Πηγή: Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας αποτελείται από τους παρακάτω δήμους:

Πίνακας 4.1
Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Δήμος (Πληθυσμός)	Έδρα	Πρώην Δήμοι
Χαλκιδέων (102.223)	Χαλκίδα	α. Χαλκιδέων β. Ληλαντίων γ. Ανθηδώνος δ. Νέας Αρτάκης ε. Αυλίδος
Διρφύων – Μεσσαπίων (18.800)	Ψαχνά	α. Διρφύων β. Μεσσαπίων
Ερέτριας (13.053)	Ερέτρια	α. Ερέτριας β. Αμαρυνθίων
Καρύστου (12.180)	Κάρυστο	α. Καρύστου β. Στυρέων γ. Μαρμαρίου δ. Καφηρέως (κοινότητα)
Ιστιαίας – Αιδηψού (21.083)	Ιστιαία	α. Ιστιαίας β. Αιδηψού γ. Αρτεμισίου δ. Ωρεών ε. Λιχάδος (κοινότητα)
Μαντουδίου – Λίμνης – Αγίας Άννας (12.045)	Λίμνη Ευβοίας	α. Νηλέως β. Ελυμνίων γ. Κηρέως
Κύμης – Αλιβερίου (28.437)	Αλιβέρι και ιστορική έδρα την Κύμη Αλιβέρι	α. Κύμης β. Κονιστρών γ. Ταμυνέων δ. Αυλώνος ε. Δυστίων
Σκύρου (2.994)	Σκύρο	α. Σκύρο

Πηγή: Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας

Η Περιφερειακή Ενότητα Βοιωτίας συνορεύει βόρεια με την ΠΕ Φθιώτιδας, δυτικά με την ΠΕ Φωκίδας, νότια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο και συνορεύει με την Αττική και ανατολικά βρέχεται από τον Ευβοϊκό κόλπο. Καλύπτει μια έκταση 2.952 τ.χλμ. και έχει συνολικό πληθυσμό 117.730 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011. Πρωτεύουσα της είναι η Λιβαδειά.

Σχήμα 4.3
Η Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας

Πηγή: Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας αποτελείται από τους παρακάτω δήμους:

Πίνακας 4.2
Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Δήμος (Πληθυσμός)	Έδρα	Πρώην Δήμοι
Τανάγρας (19.432)	Σχηματάρι	α. Σχηματαρίου β. Οινοφύτων γ. Τανάγρας δ. Δερβενοχωρίων
Θηβαίων (36.477)	Θήβα	α. Θηβαίων β. Θίσβης γ. Βαγίων δ. Πλαταιών

Αλιάρτου (10.887)	Αλιάρτο	α. Αλιάρτου β. Θεσπιέων
Ορχομενού (11.621)	Ορχομενό	α. Ορχομενού β. Ακραιφνίας
Λεβαδέων (31.315)	Λιβαδειά	α. Λεβαδέων β. Χαιρωνείας γ. Δαύλειας δ. Κορώνειας και την ε. Κυριακίου (κοινότητα)
Διστόμου – Αράχοβας – Αντίκυρας (8.188)	Δίστομο	α. Αραχόβης β. Διστόμου γ. Αντικύρας (κοινότητα)

Πηγή: Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

5. Εμπειρική Έρευνα Ανάλυση

Η παρούσα έρευνα στοχεύει στην σημειακή ανάλυση και αποτύπωση των ποσοτικών – ποιοτικών διαστάσεων των Επαγγελματικών Λυκείων των Περιφερειακών Ενοτήτων Εύβοιας και Βοιωτίας, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Οι δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης αποτυπώνονται και αναλύονται για το σχολικό έτος 2016-17, συγκρίνονται όμως και με προγενέστερη μελέτη που πραγματοποιήθηκε για το σχολικό έτος 2013-14 από τον Ανέστη Δημήτριο, στα πλαίσια της διπλωματικής του εργασίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, με τίτλο «Ανάλυση ιδιωτικού κόστους και δεικτών ποιότητας των Επαγγελματικών Λυκείων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας». Η σύγκριση αυτή εξάγει βαθύτερα συμπεράσματα για την ποιότητα των Επαγγελματικών Λυκείων των παραπάνω Περιφερειακών Ενοτήτων, αποτελεί δε και μια σημαντική βάση δεδομένων για περαιτέρω έρευνα και σύγκριση από μελλοντικούς ερευνητές. Τέλος, ένα επιπλέον σημαντικό δείκτη ποιότητας που αποτυπώνει η παρούσα έρευνα είναι ο υπολογισμός του δημοσίου κόστους ανά μαθητή.

Μεθοδολογία της έρευνας

Η διερεύνηση της ποιότητας των Επαγγελματικών λυκείων προσεγγίζεται από δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης, που παράγονται από τις πρωτογενείς μεταβλητές και εκφράζουν:

- Τον αριθμό των μαθητών/τριών ανά τμήμα
- Τον αριθμό των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό
- Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού
- Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις
- Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα της σχολικής μονάδας
- Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή

Το δημόσιο κόστος υπολογίζεται από το άθροισμα των επιμέρους μεταβλητών:

- Μισθοδοσία εκπαιδευτικών
- Μισθοδοσία βοηθητικού προσωπικού
- Λειτουργικές δαπάνες
- Κόστος μεταφοράς μαθητών/τριών

Οι πρωτογενείς ποσοτικές και ποιοτικές μεταβλητές ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5.1
Ορισμός Μεταβλητών

Είδος	Μεταβλητή	Ερμηνεία
Ποσοτικές Μεταβλητές	X₁	Αριθμός μαθητών/τριών
	X₂	Αριθμός αλλοδαπών μαθητών/τριών
	X₃	Αριθμός μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
	X₄	Αριθμός μαθητών/τριών που έλαβαν μέρος στις πανελλαδικές εξετάσεις κατά το σχολικό έτος 2016 -2017
	X₅	Αριθμός μαθητών/τριών που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις κατά το σχολικό έτος 2016 -2017
	X₆	Αριθμός μαθητών/τριών που διέκοψαν την φοίτηση
	X₇	Αριθμός μαθητών/τριών που συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα
	X₈	Αριθμός τμημάτων
	X₉	Προϋπηρεσία διευθυντή/ντριας σε έτη
	X₁₀	Αριθμός των εκπαιδευτικών
	K₁	Μισθοδοσία εκπαιδευτικών
	K₂	Μισθοδοσία βοηθητικού προσωπικού
	K₃	Λειτουργικές δαπάνες
	K₄	Κόστος μεταφοράς μαθητών/τριών
	K	Συνολικό δημόσιο Κόστος
Ποιοτικές Μεταβλητές	X₁₁	Γραμματειακή υποστήριξη
	X₁₂	Επίπεδο σπουδών διευθυντή/ντριας
	X₁₃	Επίπεδο γνώσης αγγλικών διευθυντή/ντριας
	X₁₄	Μαθητεία

Πρωτογενείς Μεταβλητές

Η άντληση των στοιχείων πραγματοποιήθηκε από την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Στερεάς Ελλάδας, από τις κατά τόπους Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τις δομές των Δήμων υπεύθυνες για την

μετακίνηση των μαθητών/τριών και από τις Σχολικές Μονάδες, μέσω ερωτηματολογίου. Οι πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνουν τις τιμές των παραπάνω μεταβλητών.

Οι ποσοτικές μεταβλητές:

Πίνακας 5.2
Τιμές των ποσοτικών μεταβλητών ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Ποσοτικές Μεταβλητές									
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	X₁	X₂	X₃	X₄	X₅	X₆	X₇	X₈	X₉	X₁₀
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	90	20	0	16	3	24	12	12	32	10
	Θήβας	266	64	13	64	15	42	60	18	25	52
	Λιβαδειάς	362	66	20	87	20	33	300	23	29	83
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	64	6	0	2	1	29	0	8	34	5
	Οινόης- Σχηματαρίου	156	75	3	43	17	34	0	11	12	25
Εύβοιας	Αλιβερίου	201	17	23	51	22	22	30	18	18	50
	Ψαχνών	115	7	0	23	4	12	0	8	29	15
	Ιστιαίας	136	9	6	39	15	20	25	10	32	20
	Καρύστου	107	18	15	28	12	2	0	7	19	13
	Κονίστρων	68	5	0	9	6	28	12	9	10	13
	Μαντουδίου	80	0	3	32	4	26	0	8	22	15
	1ο Χαλκίδας	330	67	24	71	21	51	85	20	30	52
	2ο Χαλκίδας	315	56	35	60	16	44	72	21	30	43
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	257	22	0	14	8	93	12	21	28	23

Οι ποιοτικές μεταβλητές:

Πίνακας 5.3
Τιμές των ποιοτικών μεταβλητών ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα

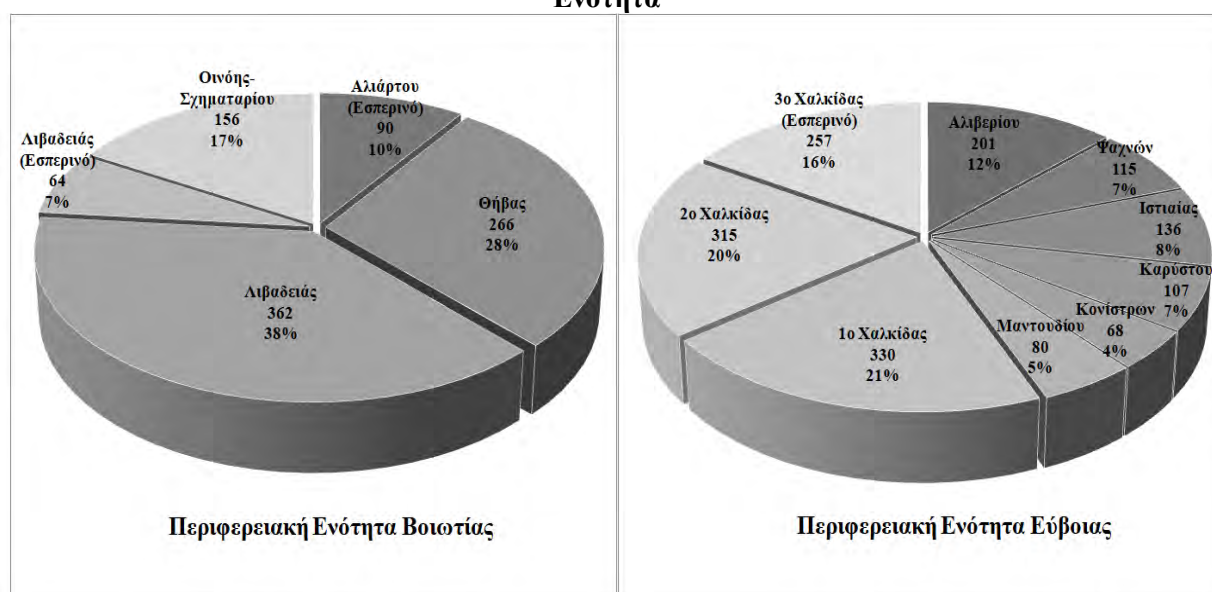
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Ποιοτικές Μεταβλητές			
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Θήβας	OXI	Πτυχίο	Άριστα	OXI
	Λιβαδειάς	NAI	Μετ/κό	Μέτριο	NAI
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Οινόης- Σχηματαρίου	OXI	Μετ/κό	Μέτριο	OXI
Εύβοιας	Αλιβερίου	OXI	Μετ/κό	Πολύ καλά	NAI
	Ψαχνών	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Ιστιαίας	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Καρύστου	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Κονίστρων	OXI	Πτυχίο	Μέτριο	OXI
	Μαντουδίου	OXI	Μετ/κό	Άριστα	OXI
	1ο Χαλκίδας	OXI	Μετ/κό	Μέτριο	NAI
	2ο Χαλκίδας	NAI	Μετ/κό	Πολύ καλά	OXI
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	OXI	Μετ/κό	Μέτριο	OXI

Ανάλυση μεταβλητών

Ποσοτικές μεταβλητές

Μεταβλητή Χ₁: Ο αριθμός των εγγεγραμμένων μαθητών/τριών στη σχολική μονάδα για το σχολικό έτος 2016-17.

Γράφημα 5.1
Ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα

Η μεγαλύτερη Σχολική Μονάδα για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς το οποίο αποτελεί το 38% του συνόλου της Περιφέρειας. Το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών/τριών για την περιφερειακή ενότητας της Εύβοιας μοιράζονται το 1^ο και 2^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας με 20% περίπου το καθένα.

Μεταβλητή Χ₂: Αριθμός αλλοδαπών μαθητών/τριών στη σχολική μονάδα για το σχολικό έτος 2016-17. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό αλλοδαπών μαθητών για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Οινόης – Σχηματαρίου, με 75 μαθητές/τριες. Το συνολικό ποσοστό για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ανέρχεται σε 24,6%. Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει σημαντικά μικρότερο ποσοστό 12,5%, περίπου δηλαδή το μισό. Η σχολική μονάδα με τους περισσότερους αλλοδαπούς μαθητές/τριες είναι το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 67 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή Χ₃: Ο αριθμός μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές για την περιφερειακή ενότητα της

Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 20 μαθητές/τριες. Το συνολικό ποσοστό για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ανέρχεται σε 3,8%, σημαντικά μικρό. Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει ποσοστό 6,59%. Η σχολική μονάδα με τους περισσότερους μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές είναι το 2^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 35 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή X₄: Ο αριθμός μαθητών/τριών που έλαβαν μέρος στις πανελλαδικές εξετάσεις κατά το σχολικό έτος 2016-2017. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών που έλαβαν μέρος στις πανελλαδικές εξετάσεις για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 87 μαθητές/τριες. Το συνολικό ποσοστό για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ανέρχεται σε 22,6%. Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει ποσοστό 20,3%. Η σχολική μονάδα με τους περισσότερους μαθητές που έλαβαν μέρος στις πανελλαδικές εξετάσεις είναι το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 71 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή X₅: Ο αριθμός μαθητών/τριών που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις κατά το σχολικό έτος 2016-2017. Η σχολική μονάδα με τις περισσότερες επιτυχίες στις πανελλαδικές εξετάσεις για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 20 μαθητές/τριες. Αντίστοιχα για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας η σχολική μονάδα με τις περισσότερες επιτυχίες στις πανελλαδικές εξετάσεις είναι το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 21 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή X₆: Ο αριθμός μαθητών/τριών που διέκοψαν την φοίτηση. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών που διέκοψαν την φοίτηση για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Θήβας, με 42 μαθητές/τριες. Αντίστοιχα για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών που διέκοψαν την φοίτηση είναι το 3^ο ΕΠΑΛ (Εσπερινό) Χαλκίδας, με 93 μαθητές/τριες.

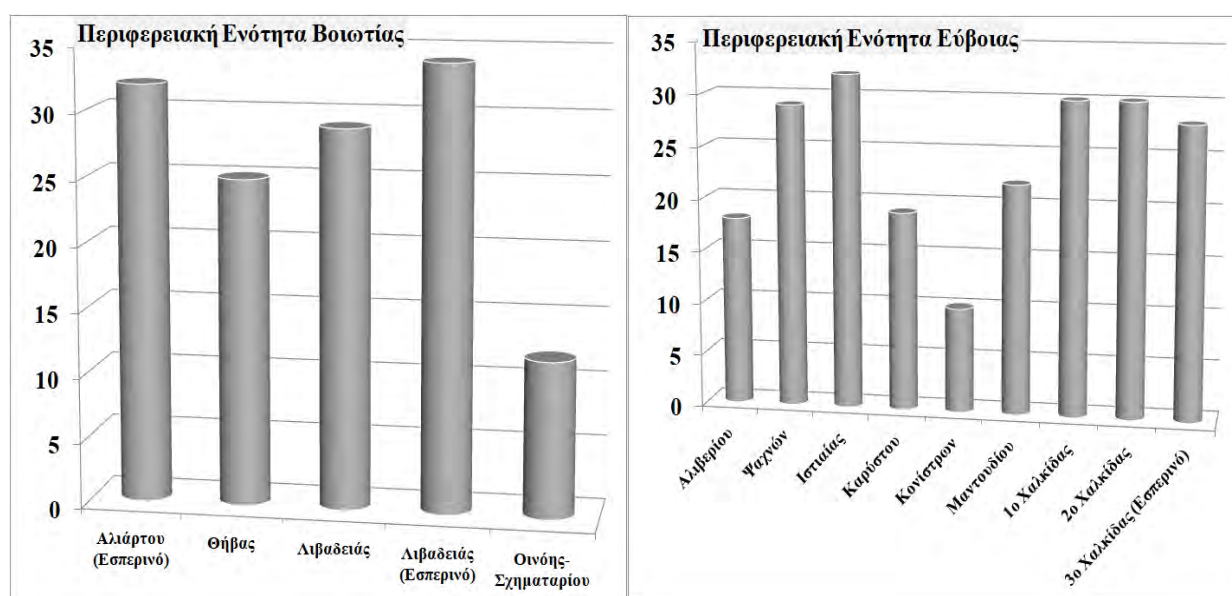
Μεταβλητή X₇: Ο αριθμός μαθητών/τριών που συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών που συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 300 μαθητές/τριες. Αντίστοιχα για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών που συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα είναι το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 85 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή X₈: Ο αριθμός τμημάτων. Η σχολική μονάδα με τον μεγαλύτερο αριθμό τμημάτων για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς με 23

μαθητές/τριες. Αντίστοιχα για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας οι σχολικές μονάδες με τον μεγαλύτερο αριθμό τμημάτων είναι το 2^ο και 3^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 21 μαθητές/τριες.

Μεταβλητή X₉: Η προϋπηρεσία διευθυντή/ντριας σε έτη. Η σχολική μονάδα με τα περισσότερα έτη προϋπηρεσίας διευθυντή/ντριας είναι το εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 34 έτη και ακολουθεί με μικρή διαφορά το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς με 32 έτη, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας. Ο μέσος όρος προϋπηρεσίας για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι 26,4 έτη, ενώ για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας ο μέσος όρος διαμορφώνεται στα 24,2 έτη προϋπηρεσίας. Η σχολική μονάδα με τα περισσότερα έτη προϋπηρεσίας διευθυντή/ντριας στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας είναι το ΕΠΑΛ Ιστιαίας με 32 έτη και ακολουθούν με μικρή διαφορά το 1^ο και 2^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας, με 30 έτη.

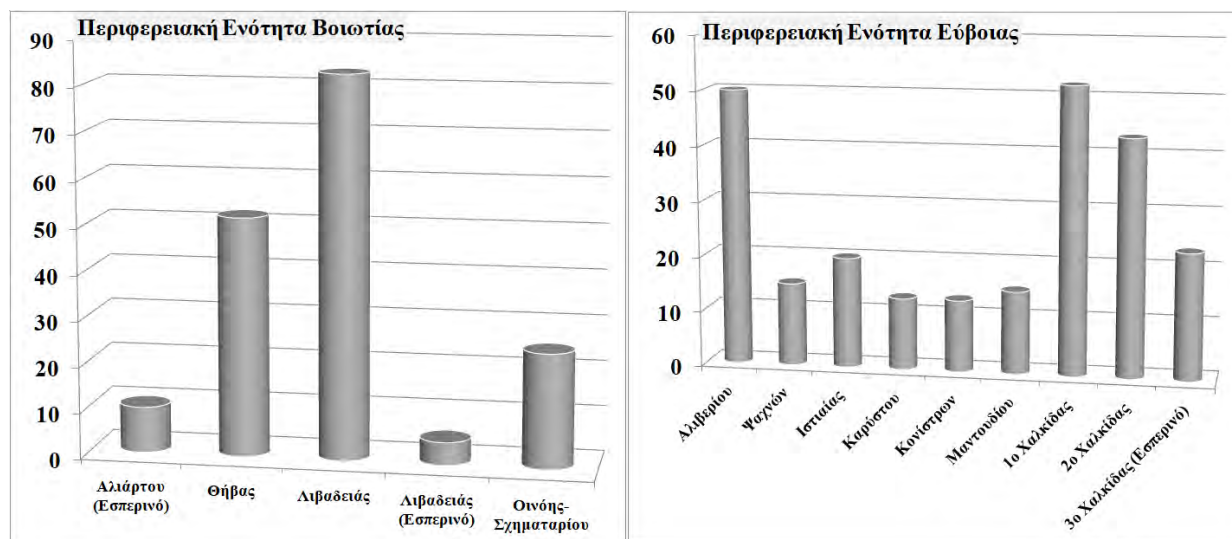
Γράφημα 5.2
Η προϋπηρεσία διευθυντή/ντριας σε έτη ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα

Μεταβλητή X₁₀: Ο αριθμός των εκπαιδευτικών. Η σχολική μονάδα με τους περισσότερους εκπαιδευτικούς για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με 83 εκπαιδευτικούς ενώ το εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς παρουσιάζεται με μόλις 5 εκπαιδευτικούς. Ο μέσος όρος των εκπαιδευτικών για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας είναι 35 εκπαιδευτικοί ανά σχολική μονάδα, ενώ για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας ο μέσος όρος διαμορφώνεται στους 27 εκπαιδευτικούς. Η σχολική μονάδα με τους περισσότερους εκπαιδευτικούς στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας είναι 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας με 52 και ακολουθεί το ΕΠΑΛ Αλιβερίου με 50. Οι σχολικές μονάδες με τους

λιγότερους εκπαιδευτικούς είναι τα ΕΠΑΛ Καρύστου και Κονίστρων με 13 και ακολουθεί το ΕΠΑΛ Μαντουδίου με 15 εκπαιδευτικούς.

Γράφημα 5.3
Ο αριθμός των εκπαιδευτικών ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα

Ποιοτικές μεταβλητές

Μεταβλητή X₁₁: Γραμματειακή υποστήριξη σχολικής μονάδας. Το σύνολο των σχολικών μονάδων δεν διαθέτουν γραμματειακή υποστήριξη με εξαίρεση το ΕΠΑΛ Λιβαδειάς από την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας και το 2^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας από την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας.

Μεταβλητή X₁₂: Επίπεδο σπουδών διευθυντή/ντριας. Στην περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας σε δύο σχολικές μονάδες από τις πέντε, ο/η διευθυντής/ντρια, διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς και στο ΕΠΑΛ Οινόης – Σχηματαρίου. Το ποσοστό για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ανέρχεται σε 40%. Στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας σε πέντε σχολικές μονάδες από τις εννέα, ο/η διευθυντής/ντρια διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, στα ΕΠΑΛ: Αλιβερίου, Μαντουδίου, 1^ο, 2^ο, και 3^ο Χαλκίδας. Το ποσοστό για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας ανέρχεται σε 55,6%.

Μεταβλητή X₁₃: Επίπεδο γνώσης αγγλικών διευθυντή/ντριας. Στην περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας μόνο σε μία σχολική μονάδα ο/η διευθυντής/ντρια κατέχουν επίπεδο γνώσης αγγλικών «Άριστα». Στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας σε μία σχολική μονάδα

ο/η διευθυντής/ντρια κατέχουν επίπεδο γνώσης αγγλικών «Άριστα» και σε δύο σχολικές μονάδες επίπεδο γνώσης αγγλικών «Πολύ καλά».

Μεταβλητή X₁₄: Μαθητεία. Στην περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας μόνο σε μία σχολική μονάδα πραγματοποιήθηκε μεταλυκειακό έτος – τάξη μαθητείας, για το σχολικό έτος 2016-17, στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς. Στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας σε δυο σχολικές μονάδες πραγματοποιήθηκε μεταλυκειακό έτος – τάξη μαθητείας, στο ΕΠΑΛ Αλιβερίου και στο 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας.

Δείκτες Ποιότητας

Οι Δείκτες Ποιότητας και ο υπολογισμός τους με βάση τις πρωτογενείς μεταβλητές ορίζονται στο παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5.4
Δείκτες Ποιότητας Επαγγελματικών Λυκείων

Δείκτης Ποιότητας	Τύπος Υπολογισμού
Δ₁: Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα	X_1 / X_8
Δ₂: Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό	X_1 / X_{10}
Δ₃: Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού	$(X_6 / X_1) \%$
Δ₄: Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις	$(X_5 / X_4) \%$
Δ₅: Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα της σχολικής μονάδας	$(X_7 / X_1) \%$
Δ₆: Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή	K / X_1

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει τους δείκτες ποιότητας: Δ_1 ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα και, Δ_2 ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό, που υπολογίστηκαν από τις παραπάνω πρωτογενείς μεταβλητές.

Πίνακας 5.5
Δείκτες Ποιότητας Δ_1 και Δ_2 ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα

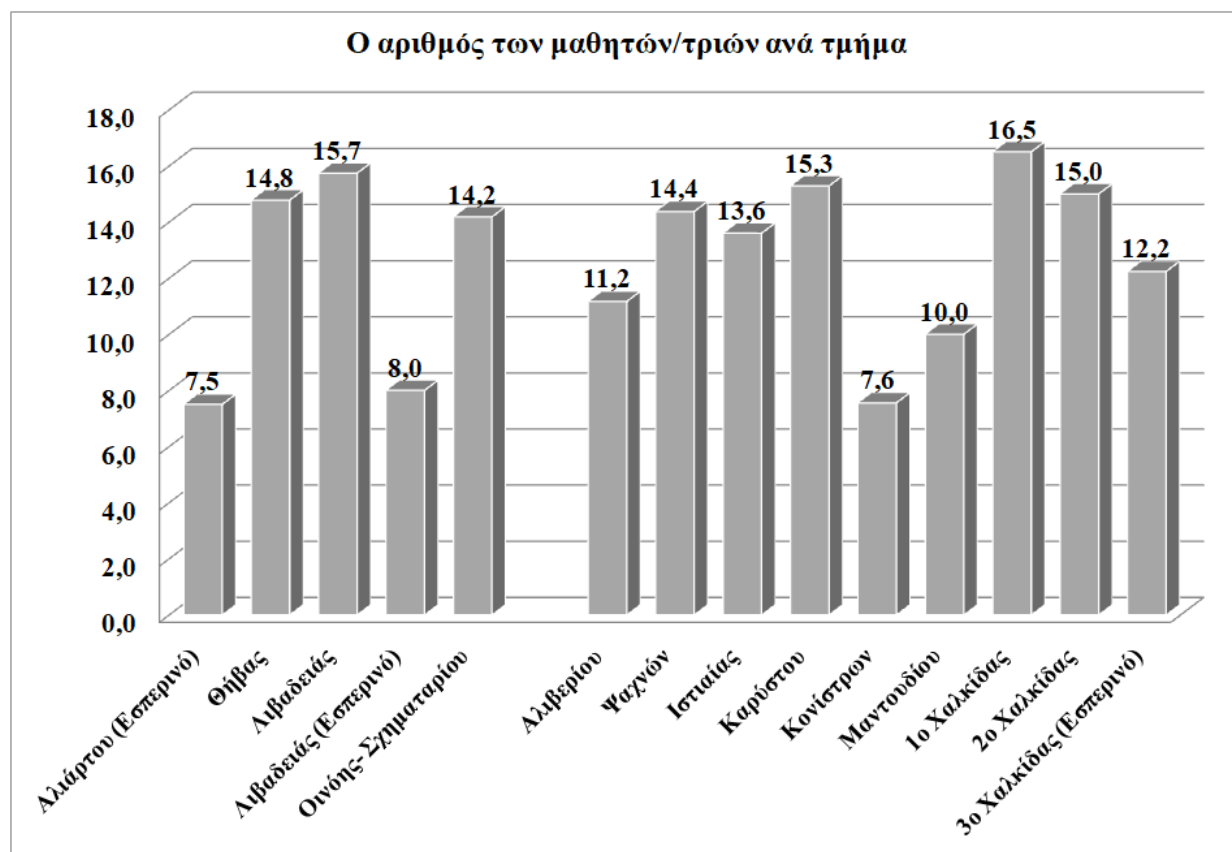
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα		Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό	
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	$\Delta_1(X_1/X_8)$	Μ.Ο.	$\Delta_2(X_1/X_{10})$	Μ.Ο.
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	7,5	12,0	9,0	7,5
	Θήβας	14,8		5,1	
	Λιβαδειάς	15,7		4,4	
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	8,0		12,8	
	Οινόης- Σχηματαρίου	14,2		6,2	
Εύβοιας	Αλιβερίου	11,2	12,9	4,0	6,9
	Ψαχνών	14,4		7,7	
	Ιστιαίας	13,6		6,8	
	Καρύστου	15,3		8,2	
	Κονίστρων	7,6		5,2	
	Μαντουδίου	10,0		5,3	
	1ο Χαλκίδας	16,5		6,3	
	2ο Χαλκίδας	15,0		7,3	
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	12,2		11,2	

Ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα παρατηρείται για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας στο 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας 16,5 και ο μικρότερος αριθμός στο ΕΠΑΛ Κονίστρων 7,6. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ο μεγαλύτερος

αριθμός παρατηρείται, στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 15,7 και ο μικρότερος στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 8,0.

Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει Μέσο Όρο μαθητών/τριών ανά τμήμα 12,9 ενώ η περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας παρουσιάζει ελαφρώς μειωμένο Μέσο Όρο μαθητών/τριών ανά τμήμα 12,0.

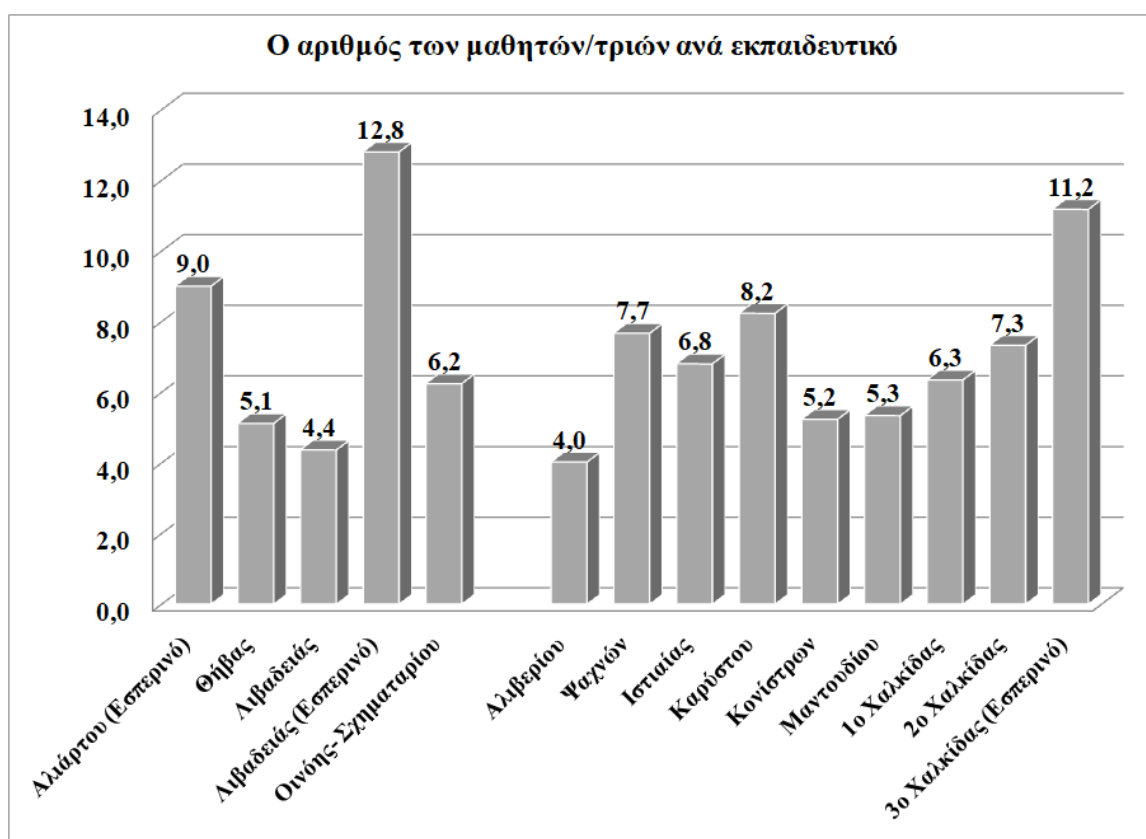
Γράφημα 5.4

Ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό παρατηρείται για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας στο 3^ο Εσπερινό ΕΠΑΛ Χαλκίδας 11,2 και ο μικρότερος αριθμός στο ΕΠΑΛ Αλιβερίου 4,0. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ο μεγαλύτερος αριθμός παρατηρείται στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 12,8 και ο μικρότερος στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 4,4.

Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει Μέσο Όρο μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό 6,9 ενώ η περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας παρουσιάζει Μέσο Όρο μαθητών/τριών ανά τμήμα 7,5.

Γράφημα 5.5

Οι δείκτες ποιότητας: Δ_3 το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού, Δ_4 το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις και, Δ_5 το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα, που υπολογίστηκαν από τις παραπάνω πρωτογενείς μεταβλητές, καταγράφονται στους παρακάτω πίνακες.

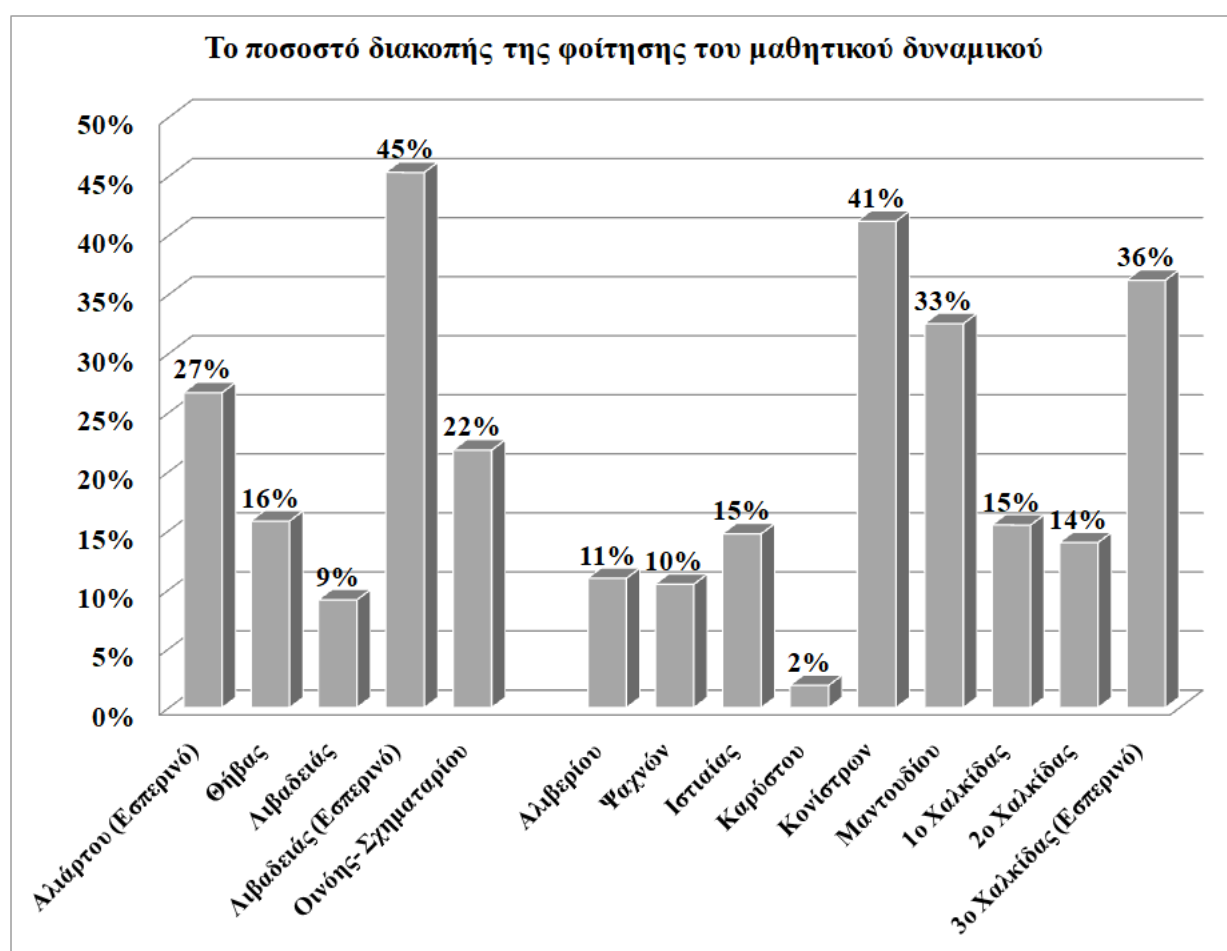
Πίνακας 5.6
Δείκτες Ποιότητας Δ_3 , Δ_4 και Δ_5 ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού		Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις		Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα	
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	$\Delta_3(X_6/X_1)$	Μ.Ο.	$\Delta_4(X_5/X_4)$	Μ.Ο.	$\Delta_5(X_7/X_1)$	Μ.Ο.
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	27%	24%	19%	31%	13%	24%
	Θήβας	16%		23%		23%	
	Λιβαδειάς	9%		23%		83%	
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	45%		50%		0%	
	Οινόης- Σχηματαρίου	22%		40%		0%	

Πίνακας 5.7
Δείκτες Ποιότητας Δ₃, Δ₄ και Δ₅ ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Εύβοιας	Αλιβερίου	11%	20%	43%	37%	15%	12%
	Ψαχνών	10%		17%		0%	
	Ιστιαιάς	15%		38%		18%	
	Καρύστου	2%		43%		0%	
	Κονίστρων	41%		67%		18%	
	Μαντουδίου	33%		13%		0%	
	1ο Χαλκίδας	15%		30%		26%	
	2ο Χαλκίδας	14%		27%		23%	
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	36%		57%		5%	

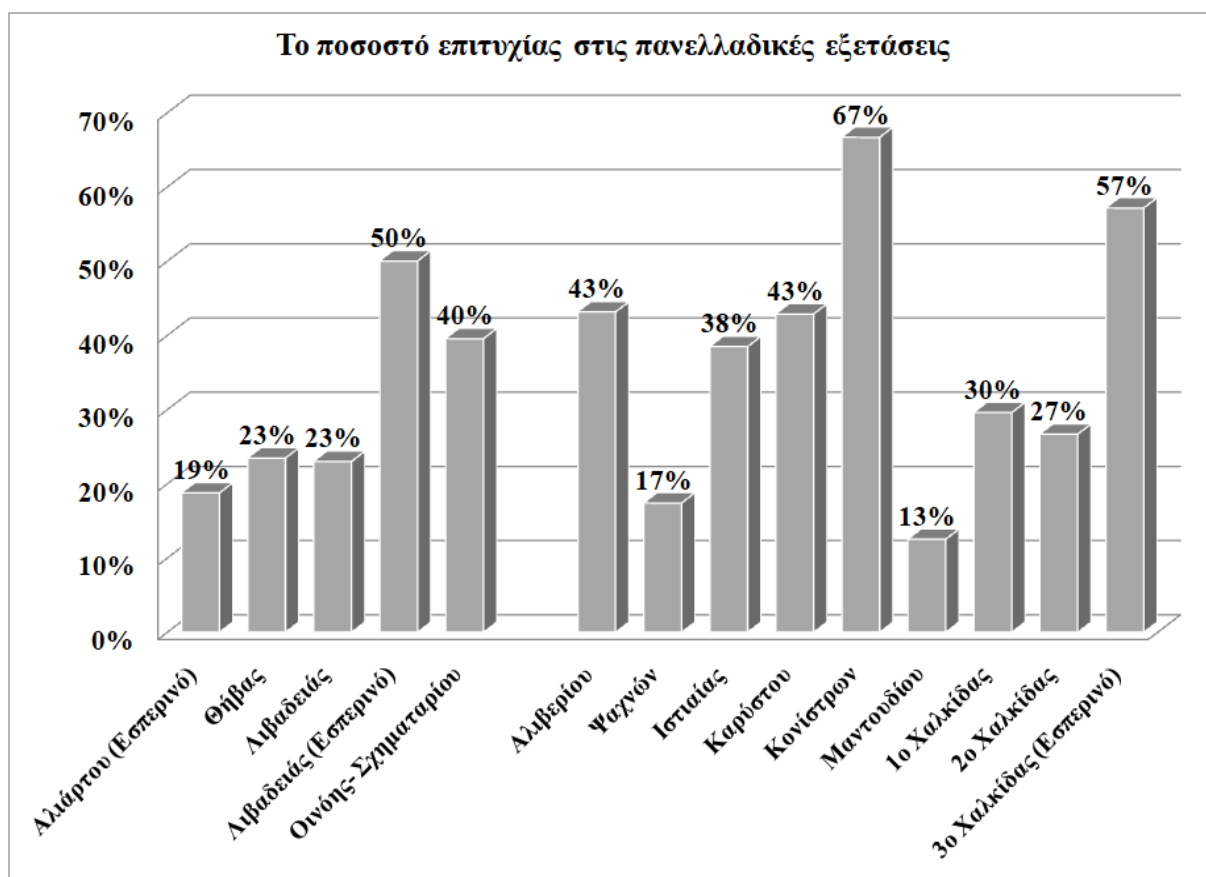
Γράφημα 5.6

Το μεγαλύτερο ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού παρατηρείται για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας, στο 3^ο ΕΠΑΛ Κονίστρων 41% και το μικρότερο ποσοστό στο ΕΠΑΛ Καρύστου 2%. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας, το μεγαλύτερο ποσοστό παρατηρείται στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 45% και το μικρότερο στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 9%.

Η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει Μέσο Όρο στο ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού 20% δηλαδή έναν στους πέντε μαθητές, ενώ η περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας παρουσιάζει Μέσο Όρο στο ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού 24%, περίπου έναν στους τέσσερις μαθητές.

Γράφημα 5.7

Τη μεγαλύτερη επιτυχία στις πανελλαδικές εξετάσεις καταγράφει η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας με ποσοστό 37% και ακολουθεί με μικρή διαφορά η περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας με ποσοστό επιτυχίας 31%.

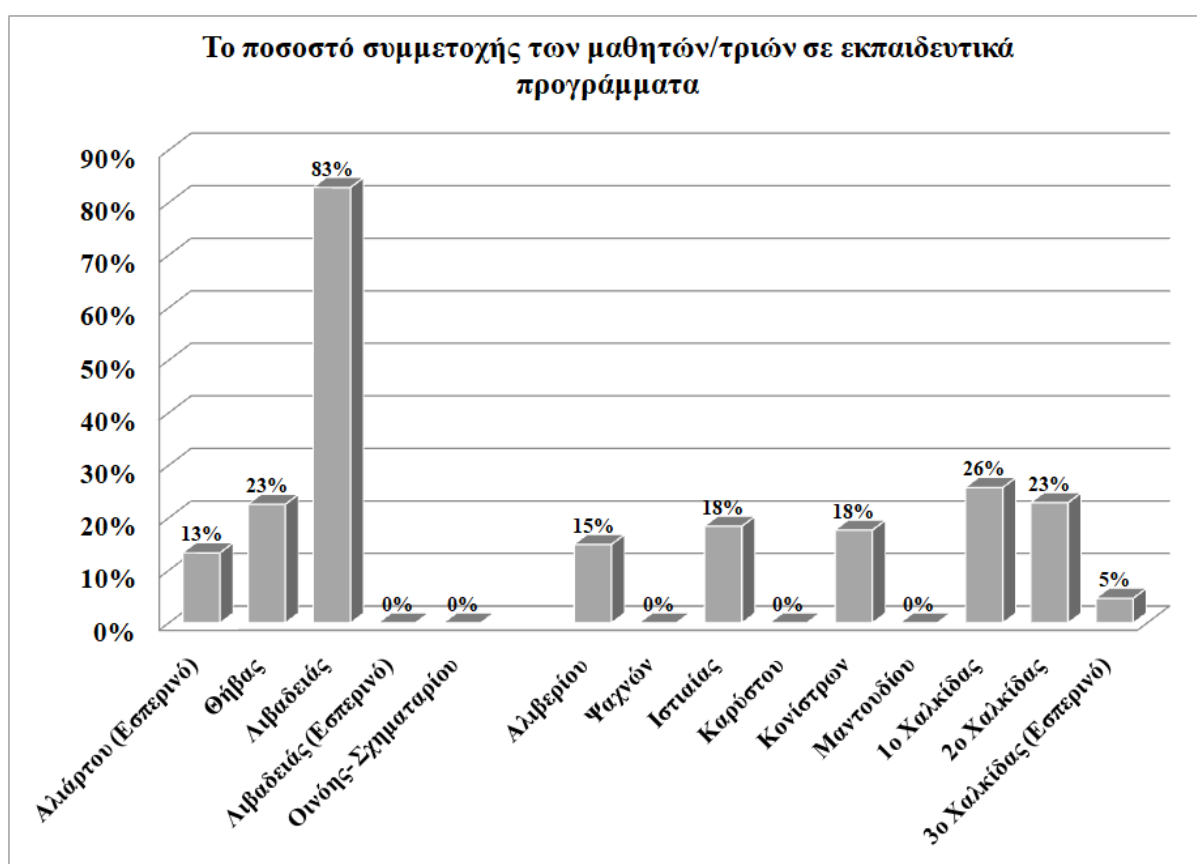
Το ΕΠΑΛ Κονίστρων παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις 67% ενώ το μικρότερο ποσοστό επιτυχίας παρουσιάζει το ΕΠΑΛ Μαντουδίου 13%,

για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας, το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας παρατηρείται στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 50% και το μικρότερο στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου 19%.

Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας είναι ιδιαίτερα χαμηλό 12% ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τη περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας εμφανίζεται αισθητά βελτιωμένο 24%, περίπου δηλαδή ένας στους τέσσερις.

Το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα 26%, ενώ το μικρότερο ποσοστό εμφανίζεται στα ΕΠΑΛ Ψαχνών, Καρύστου και Μαντουδίου με μηδενική συμμετοχή, για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας, το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα εμφανίζεται στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 83%, ιδιαίτερα υψηλό, και το μικρότερο ποσοστό, μηδενικό, στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς και στο ΕΠΑΛ Οινόης - Σχηματαρίου.

Γράφημα 5.8

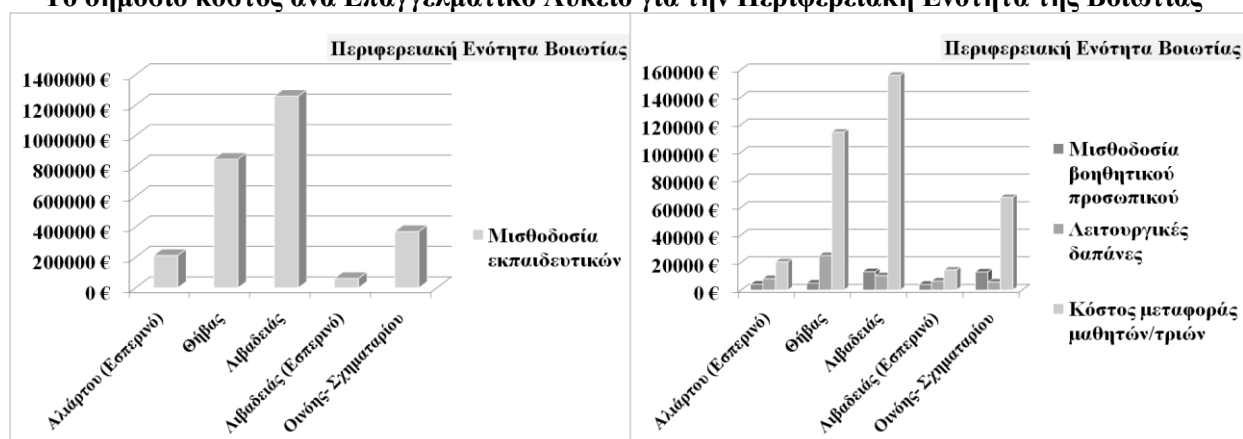
Δημόσιο Κόστος

Οι ποσοτικές μεταβλητές υπολογισμού του δημοσίου κόστους και ο υπολογισμός αυτού παρουσιάζονται στο Πίνακα 5.8 για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας

Πίνακας 5.8
Τιμές των μεταβλητών του δημοσίου κόστους ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Ποσοτικές Μεταβλητές Δημόσιο Κόστος				
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	212.212 €	4.200 €	8.300 €	20.399 €	245.111 €
	Θήβας	845.396 €	5.000 €	25.000 €	114.525 €	989.921 €
	Λιβαδειάς	1.258.343 €	13.260 €	10.350 €	155.857 €	1.437.810 €
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	61.014 €	4.100 €	6.500 €	14.506 €	86.120 €
	Οινόης-Σχηματαρίου	369.138 €	13.080 €	5.760 €	67.165 €	455.143 €
	ΣΥΝΟΛΟ	2.746.103 €	39.640 €	55.910 €	372.452 €	3.214.105 €

Γράφημα 5.9
Το δημόσιο κόστος ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας

Το υψηλότερο κόστος είναι αυτό της μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών το οποίο για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας ανέρχεται σε 2.746.103€ και αποτελεί το 85% του συνολικού δημοσίου κόστους. Στη συνέχεια ακολουθεί το κόστος μεταφοράς των μαθητών/τριών με 372.452€ το οποίο αποτελεί το 12% του συνολικού δημοσίου κόστους.

Γράφημα 5.10

Το ποσοστό των μεταβλητών του δημοσίου κόστους για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας

Οι ποσοτικές μεταβλητές υπολογισμού του δημοσίου κόστους και ο υπολογισμός αυτού παρουσιάζονται στο Πίνακα 5.9 για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας

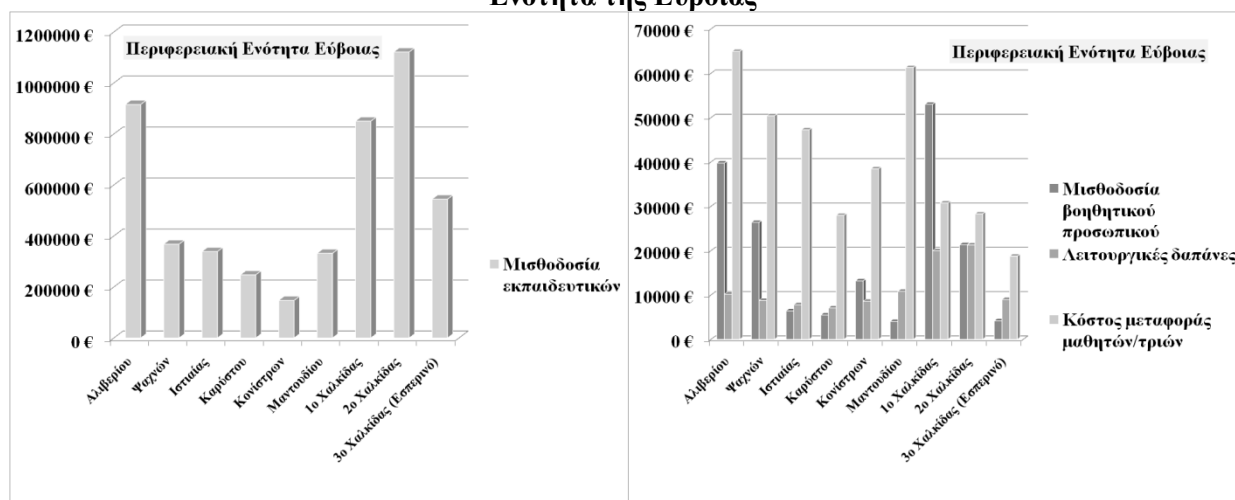
Πίνακας 5.9

Οι μεταβλητές του δημοσίου κόστους ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Ποσοτικές Μεταβλητές Δημόσιο Κόστος				
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	Κ ₁	Κ ₂	Κ ₃	Κ ₄	Κ
Εύβοιας	Αλιβερίου	915.684 €	39.780 €	10.200 €	64.969 €	1.030.633 €
	Ψαχνών	367.763 €	26.400 €	8.800 €	50.446 €	453.409 €
	Ιστιαίας	338.867 €	6.450 €	7.820 €	47.282 €	400.419 €
	Καρύστου	247.343 €	5.500 €	7.100 €	27.991 €	287.934 €
	Κονίστρων	147.228 €	13.200 €	8.600 €	38.479 €	207.507 €
	Μαντουδίου	331.694 €	4.050 €	10.850 €	61.327 €	407.921 €
	1ο Χαλκίδας	850.004 €	53.040 €	20.000 €	30.775 €	953.819 €
	2ο Χαλκίδας	1.121.284 €	21.360 €	21.300 €	28.319 €	1.192.263 €
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	544.207 €	4.200 €	9.000 €	18.788 €	576.195 €
	ΣΥΝΟΛΟ	4.864.074 €	173.980 €	103.670 €	368.376 €	5.510.100 €

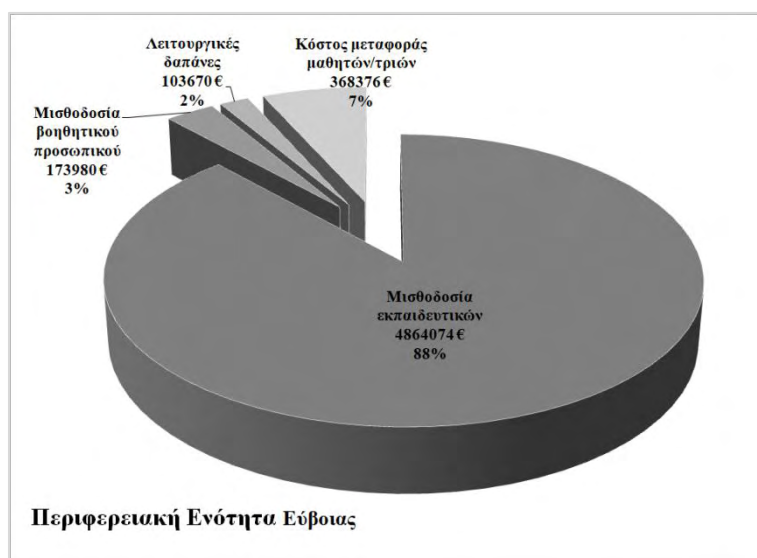

Γράφημα 5.11
Τιμές των μεταβλητών του δημοσίου κόστους ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας

Το υψηλότερο κόστος είναι αυτό της μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών το οποίο για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας ανέρχεται σε 4.864.074€ και αποτελεί το 88% του συνολικού δημοσίου κόστους. Στη συνέχεια ακολουθεί το κόστος μεταφοράς των μαθητών/τριών με 368.376€ το οποίο αποτελεί το 7% του συνολικού δημοσίου κόστους.

Γράφημα 5.12
Το ποσοστό των μεταβλητών του δημοσίου κόστους για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας

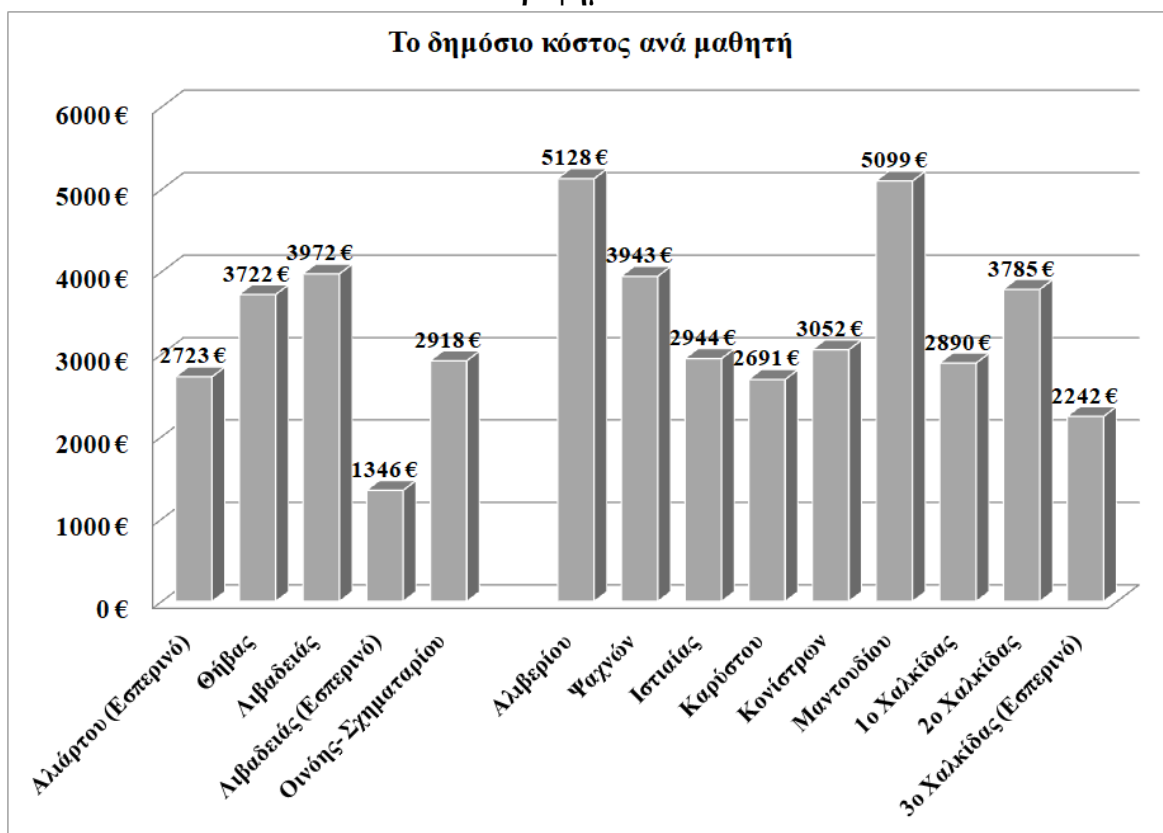

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει το ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή το οποίο προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους μεταβλητών K_1 , K_2 , K_3 και K_4 , προς τον αριθμό των μαθητών/τριών της σχολικής μονάδας.

Πίνακας 5.10
Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή για κάθε σχολική μονάδα

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017		Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή	
Π.Ε.	ΕΠΑΛ	Δ6(Κ/Χ ₁)	Μ.Ο.
Βοιωτίας	Αλιάρτου (Εσπερινό)	2.723 €	2.936 €
	Θήβας	3.722 €	
	Λιβαδειάς	3.972 €	
	Λιβαδειάς (Εσπερινό)	1.346 €	
	Οινόης- Σχηματαρίου	2.918 €	
Εύβοιας	Αλιβερίου	5.128 €	3.530 €
	Ψαχνών	3.943 €	
	Ιστιαίας	2.944 €	
	Καρύστου	2.691 €	
	Κονίστρων	3.052 €	
	Μαντουδίου	5.099 €	
	1ο Χαλκίδας	2.890 €	
	2ο Χαλκίδας	3.785 €	
	3ο Χαλκίδας (Εσπερινό)	2.242 €	

Γράφημα 5.13

Το μεγαλύτερο ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή παρατηρείται για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 3.972€ και το μικρότερο στο εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς 1.346€. Αντίστοιχα, για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας το μεγαλύτερο δημόσιο κόστος ανά μαθητή παρατηρείται στο ΕΠΑΛ Αλιβερίου 5.128€ και το μικρότερο στο ΕΠΑΛ Καρύστου 2.691€.

Η περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας παρουσιάζει Μέσο Όρο δημοσίου κόστους 2.936€ ανά μαθητή ενώ η περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας παρουσιάζει Μέσο Όρο δημοσίου κόστους 3.530€ ανά μαθητή.

Συγκριτική Ανάλυση 2016-17 και 2013-14

Το πλήθος των σχολικών μονάδων για τις περιφερειακές ενότητες Εύβοιας και Βοιωτίας είναι 9 και 5 αντίστοιχα. Το σχολικό έτος 2013-14 η σχολική μονάδα του εσπερινού ΕΠΑΛ Λιβαδειάς δεν υφίσταται. Ο αριθμός του μαθητικού δυναμικού που φοιτά στα Επαγγελματικά Λύκεια το σχολικό έτος 2016-17 για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας ανέρχεται σε 1.609 μαθητές και μαθήτριες ενώ για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας σε 938 μαθητές και μαθήτριες. Συγκρίνοντας τις τιμές με τις αντίστοιχες του σχολικού έτους 2013-14 παρατηρείται μείωση της τάξεως -6,83% και -4,67% αντίστοιχα.

Πίνακας 5.11

Κατάταξη Περιφερειών ως προς το μαθητικό δυναμικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

Περιφέρεια	2013-14	2016-17	Ποσοστό (%)
Εύβοια	1.727	1.609	-6,83%
Βοιωτία	984	938	-4,67%
Σύνολο	2.711	2.547	-6,05%

Πίνακας 5.12

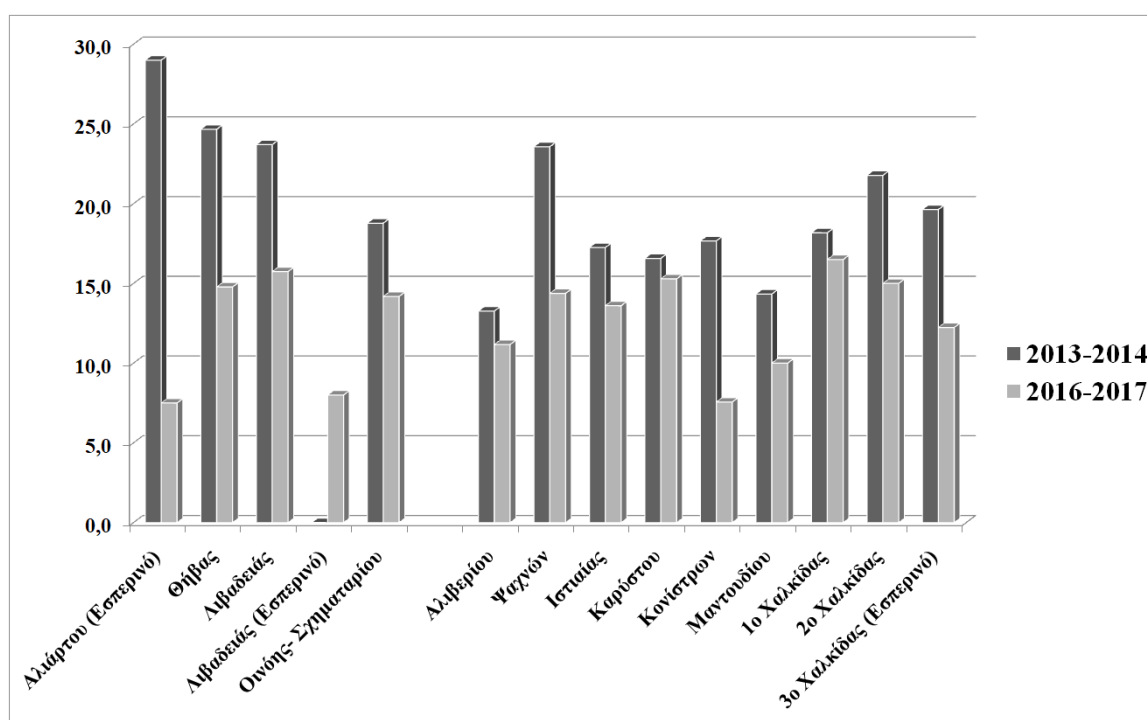
Κατάταξη Επαγγελματικών Λυκείων ως προς το μαθητικό δυναμικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

Σχ. Έτος 2013-14	Σχ. Έτος 2016-17
Μεγαλύτερα ΕΠΑΛ	
1 ^ο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς (403)	1 ^ο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς (362)
2 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας (392)	1 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας (330)
1 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας (309)	2 ^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας (315)
Μικρότερα ΕΠΑΛ	
ΕΠΑΛ Κονίστρων (53)	Εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς (64)
ΕΠΑΛ Μαντουδίου (86)	ΕΠΑΛ Κονίστρων (68)
ΕΠΑΛ Καρύστου (116)	ΕΠΑΛ Μαντουδίου (80)

Η μεγαλύτερη σχολική μονάδα παραμένει σταθερά το 1^ο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς σημειώνοντας μια μείωση για το σχολικό έτος 2016-17 της τάξεως του -10,17%. Η μικρότερη σχολική μονάδα για το έτος 2016-17 είναι το ΕΠΑΛ Μαντουδίου με 80 μαθητές και μαθήτριες, ενώ για το 2013-14 ήταν το ΕΠΑΛ Καρύστου με 116 μαθητές και μαθήτριες.

Ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα εμφανίζεται για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας στο εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου: 29 για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 στο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς: 15,7. Αντίστοιχα ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα εμφανίζεται για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας στο ΕΠΑΛ Ψαχνών: 23,6 για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 στο 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας: 16,5.

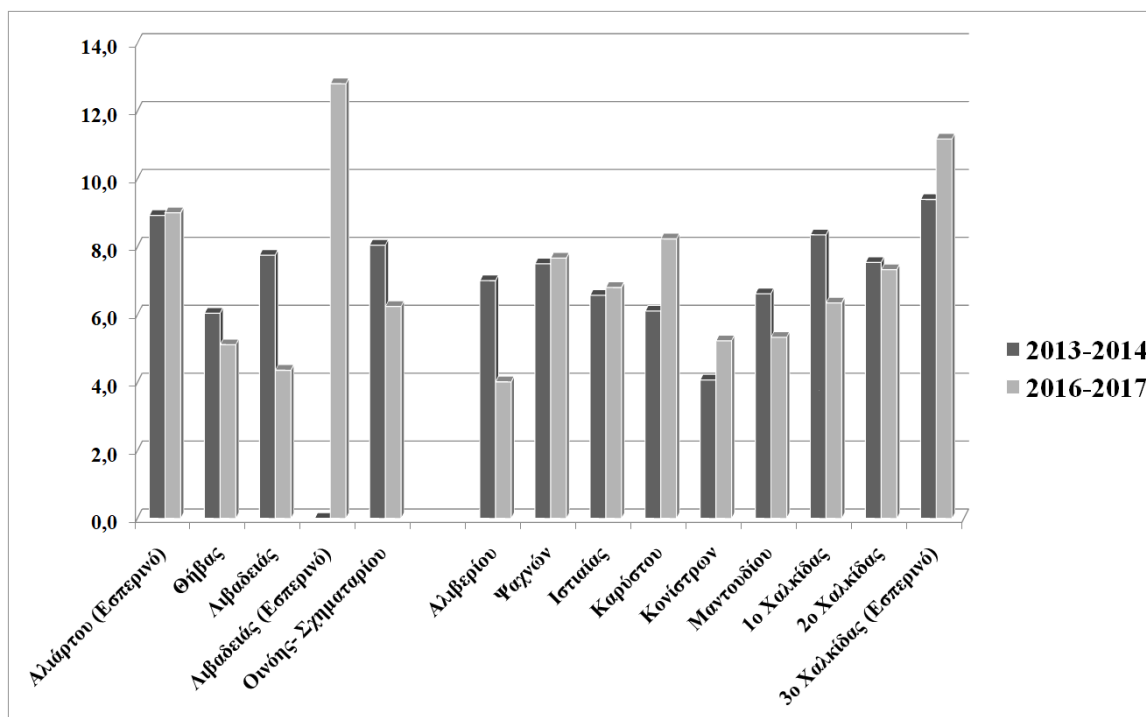
Γράφημα 5.14
Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

Ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό εμφανίζεται για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας στο εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου: 8,9 για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 στο εσπερινό ΕΠΑΛ Λιβαδειάς: 12,8. Αντίστοιχα, ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό εμφανίζεται για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας στο 3^ο εσπερινό ΕΠΑΛ Χαλκίδας: 9,4 για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 επίσης στο 3^ο εσπερινό ΕΠΑΛ Χαλκίδας: 11,2.

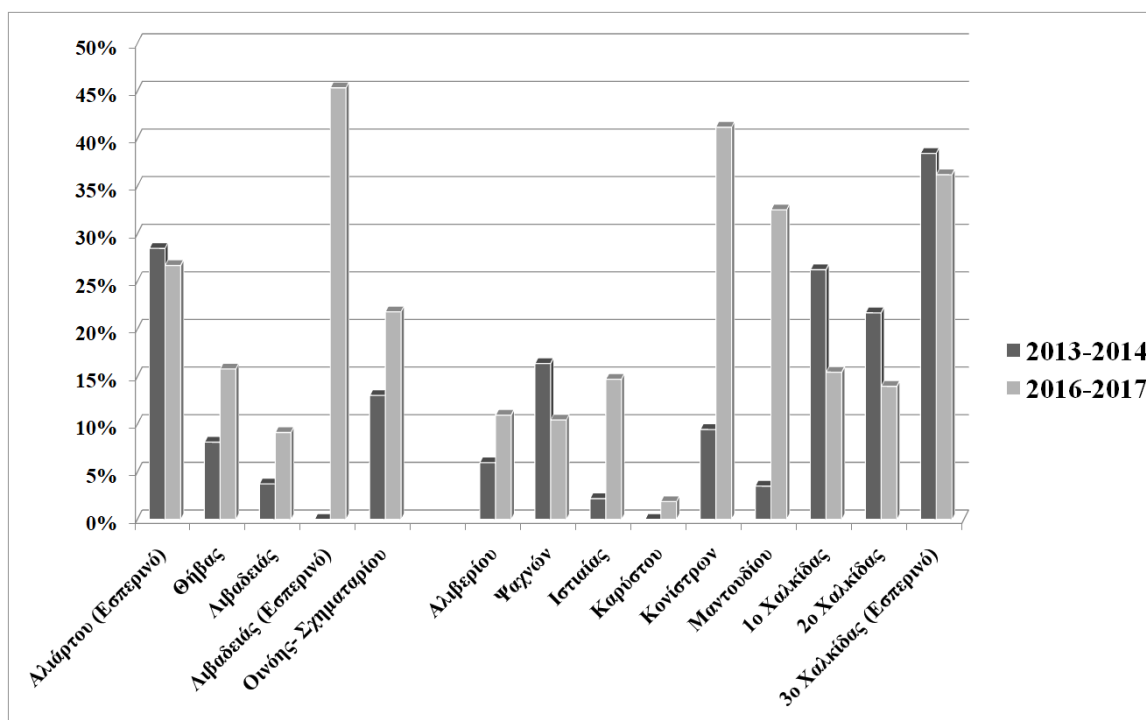
Γράφημα 5.15

Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

Γράφημα 5.16

Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

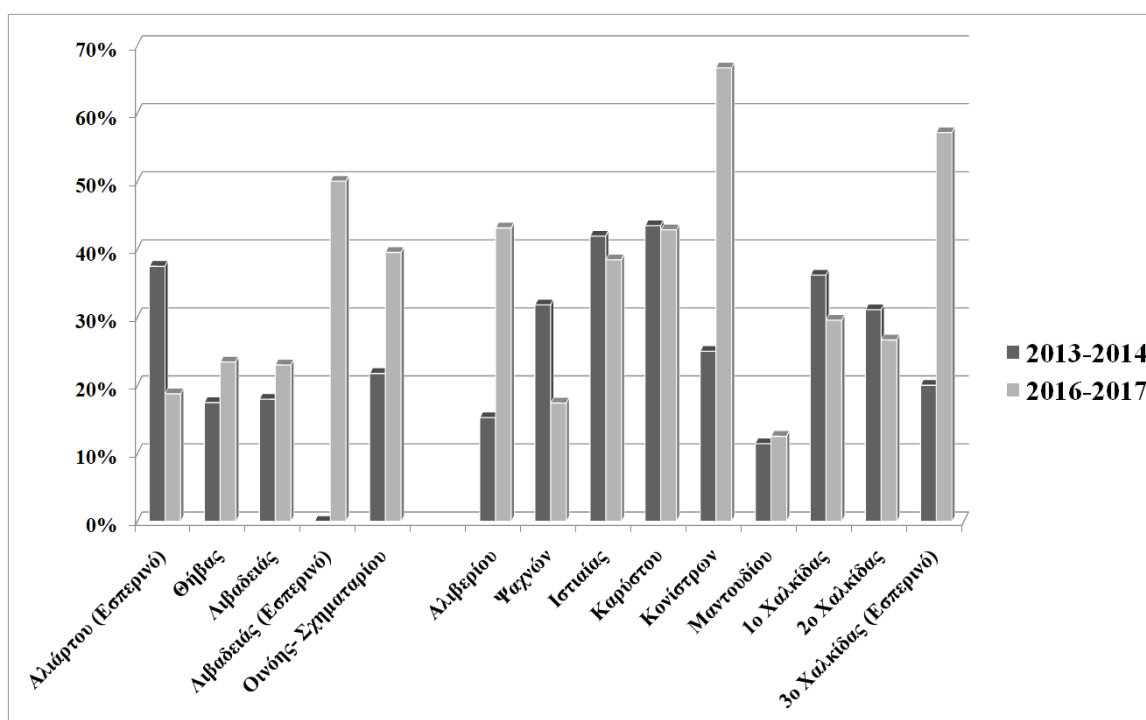

Το μεγαλύτερο ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας το εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου: 28% για το έτος

2013-14 και για το έτος 2016-17 με ένα πολύ μεγάλο ποσοστό εμφανίζεται το εσπερινό ΕΠΑΛ Λειβαδιάς: 45%. Αντίστοιχα το μεγαλύτερο ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας το 3^ο εσπερινό ΕΠΑΛ Χαλκίδας: 38% για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 το ΕΠΑΛ Κονίστρων: 41%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας το εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου: 38% για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 το εσπερινό ΕΠΑΛ Λειβαδιάς: 50%. Αντίστοιχα το μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας το ΕΠΑΛ Καρύστου: 43% για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 το ΕΠΑΛ Κονίστρων: 67%.

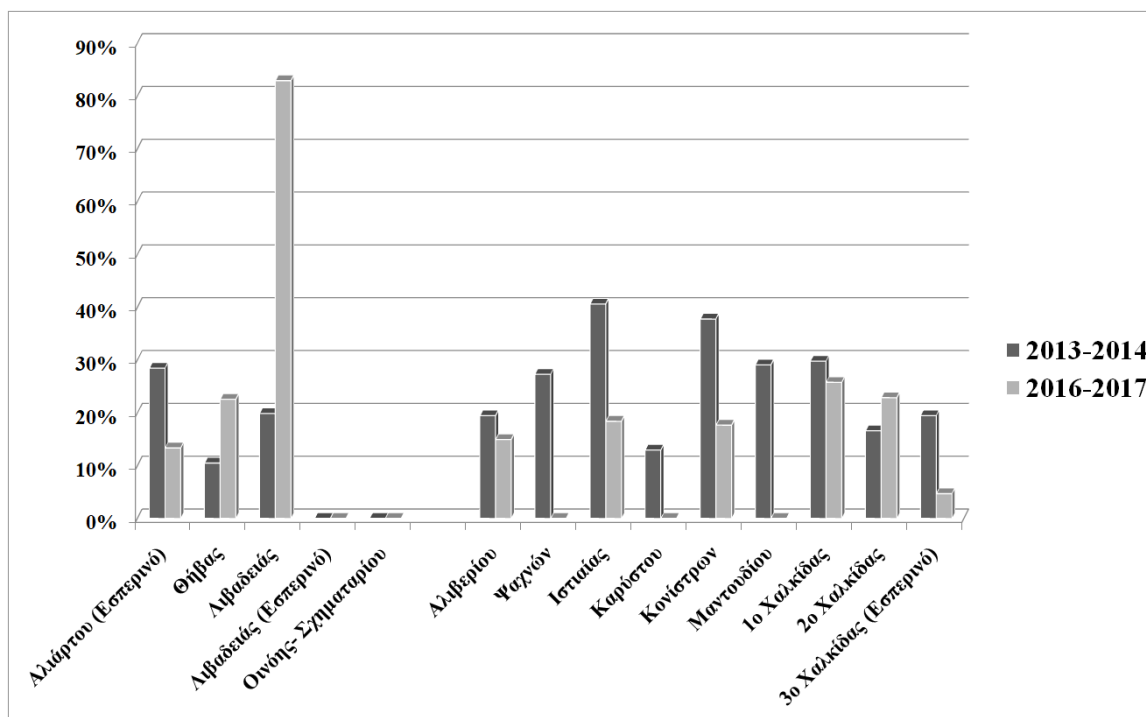
Γράφημα 5.17
Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

Το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας το εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου: 28% για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 το ΕΠΑΛ Λειβαδιάς: 83%. Αντίστοιχα το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα, παρουσιάζει για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας το ΕΠΑΛ Ιστιαίας: 41% για το έτος 2013-14 και για το έτος 2016-17 το 1^ο ΕΠΑΛ Χαλκίδας: 26%.

Γράφημα 5.18

Το ποσοστό συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17

6. Συμπεράσματα - Προτάσεις

Το μαθητικό δυναμικό των Επαγγελματικών Λυκείων παρουσιάζει μείωση το σχολικό έτος 2016-17 έναντι του σχολικού έτους 2013-14. Η μείωση αυτή είναι λιγότερο έντονη στην περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας, η οποία αντιστοιχεί σε 46 μαθητές και μαθήτριες και περισσότερο έντονη στην περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας η οποία αντιστοιχεί σε 118 μαθητές και μαθήτριες. Δηλαδή στην περιοχή της Εύβοιας χάθηκε για το σχολικό έτος 2016-17 μία μεσαία σε μέγεθος σχολική μονάδα έναντι του σχολικού έτους 2013-14.

Το μέγεθος των σχολικών μονάδων, ως προς το μαθητικό πληθυσμό κρίνεται ικανοποιητικό στα μεγάλα αστικά κέντρα το οποίο κυμαίνεται κατά μέσο όρο σε 240 μαθητές και μαθήτριες. Αντίθετα στα μικρότερα αστικά κέντρα το μέγεθος του μαθητικού πληθυσμού, το οποίο κυμαίνεται κατά μέσο όρο τους 100 μαθητές και μαθήτριες, κρίνεται μη ικανοποιητικό. Η πρόταση του ΟΣΣΑ για την Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι 250 μαθητές και μαθήτριες.

Ο μέσος όρος των μαθητών/τριών ανά τμήμα για το σχολικό έτος 2016-17 κυμαίνεται και για τις δύο περιφερειακές ενότητες σε κοντινές τιμές με τον τελικό μέσο όρο να διαμορφώνεται στους 12,4 μαθητές/τριες ανά τμήμα, αισθητά μικρότερος από το σχολικό έτος 2013-14 που είχε τιμή 21 μαθητές/τριες ανά τμήμα. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το 2013-14 εφαρμόζεται η διαθεσιμότητα των εκπαιδευτικών με μείωση τομέων, ενώ το 2016-17 τα ΕΠΑΛ βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη με την σημερινή τους μορφή, με επαναφορά των τομέων και των εκπαιδευτικών που βρέθηκαν σε διαθεσιμότητα.

Ο μέσος όρος των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό για το σχολικό έτος 2016-17 κυμαίνεται και για της δύο περιφερειακές ενότητες σε κοντινές τιμές με τον τελικό μέσο όρο να διαμορφώνεται στους 7,2 μαθητές/τριες ανά εκπαιδευτικό σχεδόν αμετάβλητος από το σχολικό έτος 2013-14 που είχε τιμή 7,4 μαθητές/τριες ανά εκπαιδευτικό.

Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού αυξάνει αισθητά το 2016-17, αγγίζοντας το υψηλό ποσοστό του 22%. Πρόκειται για ένα ποσοστό, για την δεδομένη χρονική περίοδο και δεν μπορεί να ταυτιστεί με την μαθητική διαρροή. Μια περαιτέρω έρευνα και αποτύπωση στοιχείων σε βάθος χρόνου θα μπορούσε να αξιολογήσει εάν πρόκειται για πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και άρα να χαρακτηριστεί ως μαθητική διαρροή για την οποία στόχος της στρατηγικής για την «Ευρώπη 2020» είναι να βρίσκεται κάτω από 10%.

Ο μέσος όρος του ποσοστού επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις για το σχολικό έτος 2016-17 διαμορφώνεται και για τις δύο περιφερειακές ενότητες στο 34%. Το ιδιαίτερα χαμηλό αυτό ποσοστό ενισχύει την άποψη, της χαμηλής συνέχειας των σπουδών για τους μαθητές και τις μαθήτριες των Επαγγελματικών Λυκείων, κάτι το οποίο ως κοινωνία οφείλουμε να ανατρέψουμε έμπρακτα, ενισχύοντας έτσι το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας.

Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις ανάμεσα στις σχολικές μονάδες. Είναι ένας δείκτης ποιότητας ο οποίος πρέπει να εξεταστεί κατά περίπτωση και αυτό γιατί η έλλειψη συμμετοχής των μαθητών/τριών σε αυτά οφείλεται τις περισσότερες φορές, είτε στην μη ύπαρξη προγραμμάτων στην σχολική μονάδα είτε στον περιορισμένο αριθμό των θέσεων σε αυτά. Ο μέσος όρος του ποσοστού συμμετοχής και για τις δύο περιφερειακές ενότητες που αποτυπώνεται από την έρευνα, αντιστοιχεί σε 18%, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό, για το οποίο θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες να αυξηθεί για την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Το επίπεδο σπουδών των διευθυντών/ντριών βρίσκεται κατά μέσο όρο και για τις δύο περιφερειακές ενότητες στο 47,8%, δηλαδή ένας στους δύο περίπου. Αυτό αποτελεί ένα σχετικά ικανοποιητικό ποσοστό το οποίο όμως αναμένεται να ανέβει κατά πολύ, έπειτα από την ραγδαία αύξηση των μεταπτυχιακών σπουδών τα τελευταία χρόνια, δίνοντας έτσι θετική ώθηση σε επίπεδο διοίκησης και ηγεσίας των σχολικών μονάδων. Η γνώση αγγλικών των διευθυντών/ντριών βρίσκεται σε μέτριο επίπεδο. Σε επίπεδο σχολικής μονάδας υπάρχει παντελής έλλειψη γραμματειακής υποστήριξης, υποβαθμίζοντας έτσι τον παιδαγωγικό και καθοδηγητικό ρόλο του διευθυντή/τριας αφού επωμίζονται το βάρος αυτό. Οι ρόλοι αυτοί πρέπει να αναβαθμιστούν για το γενικότερο καλό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μειώνοντας ή και καταργώντας εργασίες γραφειοκρατικού και μη παραγωγικού χαρακτήρα, δεδομένων των δυνατοτήτων της σύγχρονης τεχνολογίας. Αυτό θα απέβαινε συμφέρον για όλη την εκπαιδευτική κοινότητα.

Ο θεσμός της μαθητείας παρουσιάζει σημαντική αύξηση της τάξεως του 194% την επόμενη σχολική χρονιά από το 2016-17, πρώτου χρόνου εφαρμογής του θεσμού αυτού στα Επαγγελματικά Λύκεια. Αντικατοπτρίζεται έτσι η θετική απήχηση του θεσμού της μαθητείας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, αλλά και στην κοινωνία, μιας και αυτή μέσω των επιχειρήσεων της είναι ένας από του κύριους φορείς υλοποίησης του θεσμού αυτού. Η βελτίωση σε επίπεδο οργάνωσης και διαχείρισης των διαδικασιών υλοποίησης της μαθητείας θα ενισχύσει την

προσπάθεια της εκπαιδευτικής κοινότητας, για την επιτυχία του θεσμού αυτού, ο οποίος αποτελεί μείζονος σημασίας για την επαγγελματική εκπαίδευση και πάγιο αίτημα αυτής.

Το ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή για το σύνολο των Επαγγελματικών Λυκείων των περιφερειακών ενότητων της Εύβοιας και της Βοιωτίας ανέρχεται σε 3.233€. Συγκρίνοντας αυτή την τιμή με προγενέστερη μελέτη για τα Γενικά Λύκεια της περιφερειακής ενότητας της Φθιώτιδας για το σχολικό έτος 2014-15, παρατηρείται ότι είναι αυξημένη κατά 37,57% ή 883€. Η μέση τιμή του ετήσιου δημόσιου κόστους ανά μαθητή, των Λυκείων του αστικού δήμου είναι 2.161€, ενώ το αντίστοιχο των Λυκείων των μη Αστικών-Αγροτικών Δήμων είναι 2.538€ για την περιφερειακή ενότητα της Φθιώτιδας. Ο μέσος όρος διαμορφώνεται σε 2.350€ (Σταυρομήτρου κ.α., 2016).

Η Ενιαία Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενική - Επαγγελματική αποτελεί μονόδρομο για την επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζουν οι σχολικές μονάδες και γενικότερα το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα.

Το γεωγραφικό ανάγλυφο της Ελλάδας δημιουργεί εκ των πραγμάτων μικρές σε πληθυσμό σχολικές μονάδες κυρίως σε νησιά, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές. Η συγχώνευση αυτών σε πολλές περιπτώσεις δημιουργεί προβλήματα κόστους για την πολιτεία και χρόνου μετακίνησης στους μαθητές. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ο εξορθολογισμός στον χάρτη των σχολικών μονάδων της Ελλάδος αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την ποιότητα της παρεχόμενης παιδείας, η οποία υποβιβάζεται σε μικρές σχολικές μονάδες, δημιουργώντας άνισες ευκαιρίες εξέλιξης και μόρφωσης στα παιδιά που φοιτούν σε αυτές. Συνυπολογίζοντας δε και το κόστος λειτουργίας των σχολικών μονάδων αυτών, το οποίο επιβαρύνει το κράτος και την κοινωνία, ενισχύεται η ανάγκη για τον προαναφερθέντα εξορθολογισμό, πέρα και μακριά από κάθε λογής μικροσυμφέροντα. Από την άλλη, η ενιαία Γενική - Επαγγελματική εκπαίδευση θα βελτιώσει πολύ το μέγεθος των σχολικών μονάδων και άρα την παρεχόμενη εκπαίδευση σε αυτές, τόσο στα νησιά, στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές όσο και στις αστικές π.χ. εσπερινά λύκεια. Γενική και Επαγγελματική εκπαίδευση έχουν να ωφεληθούν η μια από την άλλη. Η δομή των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας, αλλά εγκαταλείφθηκε κυρίως για λόγους κόστους. Αντίθετα σε μεμονωμένες περιπτώσεις, με ιδιαίτερα γεωγραφικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως παραπάνω, το κόστος λειτουργίας θα μειωθεί με τη συγχώνευση σχολικών μονάδων Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της ίδιας περιοχής. Οι δείκτες ποιότητας σε αυτές τις περιπτώσεις, θα παρουσιάσουν βελτίωση με αποτέλεσμα το επίπεδο της

παρεχόμενης εκπαίδευσης να αυξηθεί. Μια συναφής πρακτική εφαρμόζεται άλλωστε και με τον θεσμό των Γυμνασίων με Λυκειακές τάξεις.

Ακόμη όμως και σε κάποιες περιπτώσεις που το κόστος εκπαίδευσης θα αυξηθεί, από την εφαρμογή της πρότασης αυτής, αλλά και από την γενικότερη εφαρμογή των Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων, η αύξηση του κόστους αυτού αποτελεί επένδυση για την Ελλάδα, επένδυση σε Ανθρώπινο Κεφάλαιο, που αποδεδειγμένα φέρει την μεγαλύτερη απόδοση, ωθώντας τη χώρα σε ανάπτυξη και ευημερία._

Βιβλιογραφία

- Αθανασούλα - Ρέππα, Α., Ηλιοφώτου, Μ., Γιαβρίμης, Π. (2015). *Η εκπαίδευση και το ανθρώπινο και κοινωνικό κεφάλαιο ως παράγοντες που συντελούν στην αποτελεσματικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας*. Επιστημονικό Δίκτυο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Τεύχος 14.
- Ανέστης, Δ. (2016). *Ανάλυση ιδιωτικού κόστους και δεικτών ποιότητας των Επαγγελματικών Λυκείων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας*. Διπλωματική Εργασία, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- Βούτσινος, Γ. & Ηλιάδης Ν. (1999). *Τεχνολογία και Ανάπτυξη*. Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.
- Γιαννακόπουλος, Ν. & Ντεμούσης, Μ. (2015). *Οικονομική της Εκπαίδευσης*. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα
- Δρακόπουλος, Π. (2006). *Η εκπαίδευση αποδίδει τον καλύτερο τόκο*. Άρθρο στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Αθήνα.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (2018). *Ελλάς με αριθμούς*.
http://www.statistics.gr/documents/20181/1515741/GreeceInFigures_2018Q1_GR.pdf/a4db301e-293b-4abc-a6a6-7f403fb2eb2d.
- Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα*. http://www.cedefop.europa.eu/files/4130_el.pdf
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017). *Η Μαθητική Διαρροή στην Ελληνική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*.
http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Paratiritirio/2017/Mathitiki_Diarroi_Ereyna_2013-2016_Paratiritirio_Mathitikis_Diarrois.pdf
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2018). *Έκθεση για την Α' φάση του Μεταλκειακού έτους - τάξης μαθητείας: εμπειρική διερεύνηση σε μαθητευόμενους/ες, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές φορέων απασχόλησης*.
http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/B_Kyklos/Tee/2018/2018-03-15_iep_final_report.pdf
- Κανελλοπούλου, Κ., Μαυρομαρά, Κ., Μητράκου, Θ., (2003). *Εκπαίδευση και Αγορά Εργασίας*. Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (Κ.Ε.Π.Ε.), Αθήνα.
- Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Λ., (2013). *Εκπαίδευση Ενηλίκων – Γενικά Εισαγωγικά Θέματα*. Εκδόσεις Σιδέρης.
- Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής, (2016). *Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης 2016. Η ελληνική πρωτοβάθμια & δευτεροβάθμια εκπαίδευση*.
<https://www.kanep-gsee.gr/wp-content/uploads/2017/04/ETEKTH2016.pdf>
- Κουτσούκος, Φ. (2017). *Η Σχέση του Ανθρώπινου Κεφαλαίου του Διδακτικού Προσωπικού των Επαγγελματικών Λυκείων και της Εισαγωγής των Αποφοίτων τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: «Η Περίπτωση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας»*. Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 1, 123-137.
- Πανόπουλος, Α. (2010). *180 χρόνια ιστορίας της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα*. <http://dide.ilei.sch.gr/keplinet/articles/tee-history.php>

- Παπαδοπούλου, Ο. (2016). *Εκπαίδευση και ανθρώπινο κεφάλαιο. Η περίπτωση της Ελλάδας*. Επιστημονικό Περιοδικό της Ελληνικής Ένωσης Περιφερειολόγων Επιστημόνων, τεύχος 14.
- Πετρινιώτη, Ξ. (1989). *Αγορές Εργασία, Οικονομικές Θεωρίες και έρευνες*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Ρίζος, Δ., Μπερσίμης, Φ. Γ., Μάνδαλου, Ι. (2017). *Αξιολόγηση της Ποιότητας της Επαγγελματικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 1, 371-376.
- Σταυρομήτρου, Χ. Αργυρόπουλος Η., Τσαμαδιάς, Κ. (2016). *Ο Αριθμός των Μαθητών των Σχολικών Μονάδων επιδρά στο Ετήσιο Δημόσιο Κόστος ανά Μαθητή; Εμπειρική Απόδειξη από τα Δημόσια Λύκεια της ΠΕ Φθιώτιδας, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας*. Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 1, 14-24.
- Τσαμαδιάς, Κ. & Σταϊκούρας, Χ. (2004). *Το ανθρώπινο κεφάλαιο στην οικονομία της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (περίοδος 1998-2002)*. Εκπαίδευση και Ανάπτυξη, 240-269.
- Τσαμαδιάς, Κ., Σταϊκούρας, Χ., Πέγκας, Π. (2010). *Το Απόθεμα του Ανθρώπινου Κεφαλαίου, οι Συσχετίσεις και οι Αιτιώδεις Σχέσεις του με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το Διαθέσιμο Εισόδημα και τις Ιδιωτικές Καταθέσεις στις Περιφέρειες της Ελλάδας, την περίοδο 1998 – 2008*. Η Περιφερειακή Διάσταση της Νέας Στρατηγικής – Ευρώπη 2020, 16, 135-150.
- Τσαμαδιάς, Κ. & Χανής Π. (2004) *Το Σύστημα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως Παραγωγός Ανθρώπινου Κεφαλαίου*. Εκπαίδευση και Ανάπτυξη: Η περίπτωση της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, 460 – 485.
- Υπουργείο Παιδείας Ερευνάς και Θρησκευμάτων (2016). *Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας*.
https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A0%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CF%83%CE%B9%CE%BF_%CE%95%CE%95%CE%9A.pdf
- Υπουργείο Παιδείας Ερευνάς και Θρησκευμάτων (2017). *Οδηγός Εφαρμογής Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας*.
https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F_%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A5_%CE%95%CE%A6%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%93%CE%97%CE%A3_%CE%9C%CE%95%CE%A4%CE%91%CE%9B%CE%A5%CE%9A%CE%95%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%9F%CE%A5_%CE%95%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A3_%CE%A4%CE%91%CE%9E%CE%97%CE%A3_%CE%9C%CE%91%CE%98%CE%97%CE%A4%CE%95%CE%99%CE%91%CE%A3.pdf
- Ψαχαρόπουλος, Γ., (1999), *Οικονομική της εκπαίδευσης*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Ευρετήριο Πινάκων - Σχημάτων - Γραφημάτων

Περιγραφή	Σελίδα
Σχήμα 1.1 Ο Τρόπος που το Ανθρώπινο Κεφάλαιο Επηρεάζει τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα	12
Σχήμα 2.1 Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα	17
Γράφημα 2.1 Κατανομή μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε κατεύθυνση γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης	23
Πίνακας 2.1 Εξέλιξη Σχολικού Πληθυσμού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	24
Γράφημα 2.2 Εξέλιξη Σχολικού Πληθυσμού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	24
Πίνακας 3.1 Ειδικότητες Τάξης Μαθητείας ΕΠΑΛ	31
Γράφημα 3.1 Κατανομή εγγραφών ανά ειδικότητα 3/2017	31
Γράφημα 3.2 Κατανομή εγγραφών ανά Περιφέρεια 3/2017	32
Πίνακας 3.2 Μαθητεία ανά ΕΠΑΛ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	33
Γράφημα 3.3 Μαθητεία ανά ειδικότητα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	33
Πίνακας 3.3 Μαθητεία 2016-17 και 2017-18	34
Πίνακας 3.4 Οι 16 ειδικότητες που έχουν ενταχθεί ως τώρα στο πρόγραμμα μαθητείας των ΕΠΑΛ	34
Σχήμα 4.1 Χάρτης των 13 Περιφερειών της Ελλάδας	35
Σχήμα 4.2 Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	36
Πίνακας 4.1 Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	37
Σχήμα 4.3 Η Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας	38
Πίνακας 4.2 Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	38
Πίνακας 5.1 Ορισμός Μεταβλητών	41

Πίνακας 5.2	
Τιμές των ποσοτικών μεταβλητών ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα	42
Πίνακας 5.3	
Τιμές των ποιοτικών μεταβλητών ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα	43
Γράφημα 5.1	
Ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα	44
Γράφημα 5.2	
Η προϋπηρεσία διευθυντή/ντριας σε έτη ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα	46
Γράφημα 5.3	
Ο αριθμός των εκπαιδευτικών ανά Σχολική Μονάδα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα	47
Πίνακας 5.4	
Δείκτες Ποιότητας Επαγγελματικών Λυκείων	48
Πίνακας 5.5	
Δείκτες Ποιότητας Δ ₁ και Δ ₂ ανά Επαγγελματικό Λύκειο και ανά Περιφερειακή Ενότητα	49
Γράφημα 5.4	
Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα	50
Γράφημα 5.5	
Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό	51
Πίνακας 5.6	
Δείκτες Ποιότητας Δ ₃ , Δ ₄ και Δ ₅ ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας	51
Πίνακας 5.7	
Δείκτες Ποιότητας Δ ₃ , Δ ₄ και Δ ₅ ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	52
Γράφημα 5.6	
Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης του μαθητικού δυναμικού	52
Γράφημα 5.7	
Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις	53
Γράφημα 5.8	
Το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικά προγράμματα	54
Πίνακας 5.8	
Τιμές των μεταβλητών του δημοσίου κόστους ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας	55
Γράφημα 5.9	
Το δημόσιο κόστος ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Βοιωτίας	55
Γράφημα 5.10	
Το ποσοστό των μεταβλητών του δημοσίου κόστους για την περιφερειακή ενότητα της Βοιωτίας	56

Πίνακας 5.9 Οι μεταβλητές του δημοσίου κόστους ανά ΕΠΑΛ για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	56
Γράφημα 5.11 Τιμές των μεταβλητών του δημοσίου κόστους ανά Επαγγελματικό Λύκειο για την Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας	57
Γράφημα 5.12 Το ποσοστό των μεταβλητών του δημοσίου κόστους για την περιφερειακή ενότητα της Εύβοιας	57
Πίνακας 5.10 Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή για κάθε σχολική μονάδα	58
Γράφημα 5.13 Το δημόσιο κόστος ανά μαθητή	58
Πίνακας 5.11 Κατάταξη Περιφερειών ως προς το μαθητικό δυναμικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	59
Πίνακας 5.12 Κατάταξη Επαγγελματικών Λυκείων ως προς το μαθητικό δυναμικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	59
Γράφημα 5.14 Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά τμήμα για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	60
Γράφημα 5.15 Ο αριθμός των μαθητών/τριών ανά εκπαιδευτικό για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	61
Γράφημα 5.16 Το ποσοστό διακοπής της φοίτησης για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	61
Γράφημα 5.17 Το ποσοστό επιτυχίας στις πανελλαδικές εξετάσεις για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	62
Γράφημα 5.18 Το ποσοστό συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα για τα σχολικά έτη 2013-14 και 2016-17	63

